Çocuk istismarı suçtur! Aklanamaz, meşrulaştırılamaz!

Çocuk istismarı münferit değil politiktir. Tüm sorumlular yargılansın!

toplumsal özgürlük

3,5 TL / 15 Aralık 2022 - 15 Ocak 2023

Halkın iktidarı için halkın ittifakı: Emek ve Özgürlük İttifakı

Perihan Koca

Emek ve Özgürlük İttifakı, 24 Eylül'de ilan ettiği programla üçüncü seçeneğin hattını çizmiş ve yürüyüşünü başlatmış oldu. İşçilerin, emekçilerin, kadınların, gençlerin, LGBTİ+'ların, Kürtler ve Aleviler başta olmak üzere halklar ve inançların ana gövdesini oluşturduğu halk ittifakımız, şimdi halkçı bir çıkışın mümkün olduğunu ilan ettiği halkın hakları programıyla, kentlere, havzalara, semtlere, iş yerlerine, sokağa ve yaşam alanlarına; yani ittifakın ruhunu aldığı alanlara giderek yürüyüşünü örgütlüyor.

(...) *Devamı 5. sayfada*

"Kahraman" devlet süpermarkete karşı

Haluk Koşar

Bir süredir iktidar ile zincir marketler arasında süren gerilim Devlet Bahçeli'nin bu marketlere dönük yaptığı Fethullahçılık suçlaması içerikli açıklaması ve bu açıklamanın hemen ardından BİM yöneticisi Galip Aykaç'ın verdiği sert cevap ile boyut değiştirerek fiili bir harekete dönüştü. Dehşetle izlediğimiz bu süreç şunu gösterdi ki iktidar dokunduğu her yere, eline vıcık vıcık bir hamur gibi yapışan ekonomik krizi bulaştırmadan yoluna devam edemiyor ve kriz yaratılan yeni "fırsatlar" ile yapılandırılmaya çalışılan rejimin önemli dayanak noktalarından biri haline geliyor.

(...) *Devamı 6. sayfada*

Sermaye dostlarına mecbur değiliz!

Halkın çıkarlarını savunacak olan özne halkın kendi ittifakıdır. Emek ve Özgürlük İttifakı gerçekleştirmeye başladığı halk buluşmaları ve mitinglerle halkın gerçek ittifakı olma yolunda.

Olayların hızı, yoğunluğu ve şiddeti artıyor. Gündeme her gün yeni bir konu ekleniyor. Bu gündem yoğunluğu bizim asıl gündemimizi görünmez kılabiliyor. Gıda enflasyonu aydan aya yükselirken, cebimize girebilen paranın değeri de günden güne düşüyor. Her ay yeni bir enflasyon rekoru kırılıyor.
Gündelik önlemlerle bunu önlemeye çalışıyorlar. Ama bilelim ki aldıkları sözde önlemlerin bir süre sonra daha ağır bedelleri olacak. Çünkü yakın zamanda daha fazla batmış bir ekonominin bedelini zamlar, daha da ağırlaştırılmış vergiler ya da temel ihtiyaçlarımızın kısıtlanması biçiminde ödetmek isteyecekler bizlere.

İşleri kötüye gidiyor

Bir yandan ekonomik krize çare bulmaya çalışırlarken diğer yandan gemiyi terk etmek isteyenleri baskı yoluyla önlemeye çalışıyorlar. Zincir marketlerle yaşadıkları kriz bir siyasal krize dönüştü. İçerideki bir cemaatin gemiyi terk etmek istediği anlaşılıyor. Diğer yandan İstiklal Caddesi'nde Kasım ayında patlayan bomba içlerindeki gerilimi de arttırdı. Bir yandan ekonomi bir yandan devlet krizi koşullarında iktidar içi uzlaşmazlıklar.
Bunları çözemedikleri için saldırılarını hızlandırıp savaşı geniş cephelere yaymaya çalışıyorlar. Verdikleri İmamoğlu kararı da bu savaşın bir parçası.

Altılı Masa'nın sermaye aşkı

Öte yandan aralık ayı başında açıklanan vizyon belgesinde CHP'nin öncülüğündeki restorasyoncu hareketin vizyonunun ne kadar dar ve sermaye aşkıyla bezeli olduğunu ortaya koydu. Açıklanan vizyon belgesinde öngörülen ekonomi politikası, AKP'nin yirmi yıldır uyguladığı ve bizi bu hale getiren politikanın kopyası.

Bizim ittifakımız

Halka dişini sıkmak ve sermayedarların ön plana konulmasını kabullenmek dışında bir şey vaat etmeyen bu vizyona mecbur değiliz. Halkın çıkarlarını savunacak olan özne halkın kendi ittifakıdır. Emek ve Özgürlük İttifakı gerçekleştirmeye başladığı halk buluşmaları ve mitinglerle halkın gerçek ittifakı olma yolunda. Bu ittifakı büyütelim, yaşamlarımıza sahip çıkalım.
Demokratik, eşit ve özgür bir cumhuriyete yürüyelim.

Çocuğun evlilik yolu ile istismarı suçtur!

Çocuklara yönelik sistematikleşmiş suçlara bilerek göz yumuluyor.

3

Enflasyon fırladı

ENAG yıllık enflasyonu yüzde 170,7 olarak açıklarken, TÜİK enflasyonu olduğundan düşük göstermeye devam ediyor.

8

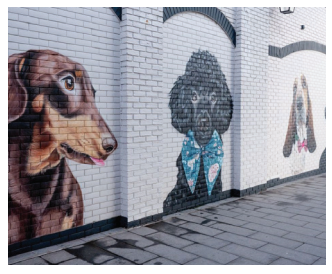

Şehirde yaşamak sokak hayvanlarının da hakkıdır

Sokak hayvanlarının iyi koşullarda, şiddetten uzak ve barış içinde yaşama hakkı vardır.

11

Bütünlüklü sınıf siyaseti ihtiyacı

Asgari ücretin belirlenmesi sürecini, sadece ücretin rakamsal belirlenmesine sıkıştırmadan, sağlık, barınma, eğitim gibi temel ihtiyaçların ücretsiz sağlanması talepleriyle birleştiren bir mücadele hattı ile örgütlemeliyiz.

Juliana Gözen

Türkiye'de emekçilerin yaklaşık yarısından fazlasının ücretini doğrudan belirleyen ve geri kalanın ücretini de dolaylı olarak etkileyen asgari ücretin belirlenme süreci, ülkedeki emek ve sermaye arasındaki güç dengesini yansıtır.

2023 yılında geçerli olacak asgari ücretin belirlenme sürecinde gördüklerimiz, duyduklarımız hatta kimisine inanamadıklarımız da bu güç savaşının doğrudan yansımalarıdır. Sermaye sınıfının ve siyasi iktidarın emek düşmanı politikalarını meşrulaştırma rolünün dönem oyuncusu Türk İş'in açlık sınırının altında ücret önermesini (7.785) de, DİSK'in bu sürece yaptırım gücünü örgütlemeyip sadece istatistiki verilerle dahil olmasını da bu bütünsellikten okumamız gerekir.
İşçilerin örgütlü yaptırım gücünü ortaya koymadığında, patron ile oturulan pazarlık masalarından herhangi bir kazanımla kalkmasının mümkün olmadığını şimdiye kadarki sınıf mücadeleleri tarihi bize gösterir. Nitekim süregelen asgari ücret belirleme sürecinin sonu da bu gerçeklikten belirlenecektir.

(...) *Devamı 7. sayfada*

POLİTİKA

Zihnimizi, ruhumuzu ve eylemimizi yeni döneme hazır edelim!

Yeni bir yıl, canlı ve diri bir mücadele ile kazanılacak bir dönem!

2023'ün değiştirici bir kudreti, değiştirici bir iradesi yoktur. Rakamlar, nicelikleri ifade eden soyut simgeler devrim yapamazlar. Devrimi gerçek insanlar yaparlar.

Toplumsal Özgürlük Partisi

2022 bu da olmaz dediğimiz birçok şeyin yaşandığı ve daha da ötede bu yaşananların daha başlangıç olduğunu gösteren bir yıl oldu. Her başlayan yeni yılda normal bir akış (o ne demekse) beklense de her geçen yıl daha da bilinmez bir yolda gittiğimizi kanıtlayan gelişmelerle "özgün" kılınıyor.
Zaman en büyük provokatör. İlerledikçe ortalığı daha fazla karıştırıyor. Günler, aylar, haftalar, yıllar akıp gidiyor. Dönüp arkaya baktığımızda "Evet, bunu da görmüştük, bunu da yaşamıştık" diyoruz büyük bir uyumlulukla. Olan bitene uyum sağlıyoruz ve dönüp arkamıza baktığımızda her şeyin eskiden ne kadar da "normal" olduğunu hatırlıyoruz. Ama anormallik(!) kalıcılaşıyor ve biz bu anormallik içerisinde yaşamlarımızı sürdürüyoruz. 2023'te bu süreç birden kesilmek bir yana daha da artacak ve yoğunlaşacak, hazır olalım.

Anormallik meyvesini vermeli

2023 bir seçim yılı olabilir ve bu noktada halkın iradesini inşa etmek gibi bir görevimiz var. Görevimiz seçimle sınırlı değil ama. Onu da içeren ama çok daha geniş bir vizyon bizleri bekliyor 2023'te. Her şeyi savurup alt üst eden krizlerin yarattığı büyük hoşnutsuzluk meyvesini 2023'te vermeli artık. O meyve krizlerin, sistemin çatlaklarının, düzenin yarıklarının içerisinden fışkıracak, yayılacak ve mücadelelerle kristalize olacak bir halkçı demokratik yürüyüş olmalı.
İnsanlık olarak nicelikleri ifade etmek için rakamları kullanmayı icat etmişiz. Doğa ve toplumdaki her bir varlığın ya da kavramın niceliğini ifade etmek için rakamlara başvurmuşuz. Zamanı ölçmek için de zamanın rakamsal ifadelerini kullanmaya başlamışız. Günler, haftalar, yıllar… Modern zamanlarda da günü en küçük zaman birimlerine kadar bölmüşüz. Tarihi ifade etmek için insanlık tarihinde belli olayları milat kabul etmişiz. Bu milatlardan itibaren takvimleri oluşturmuş, olayları kronolojik olarak sıralamayı kolaylaştırmışız. Ancak bunların hepsi izafi şeyler.

Rakamlara teslim olmamak

Yıl dediğimiz şey öncesiz ve sonrasız bir şey değil. Bir yılın başında hiçbir şey bıçakla kesilmiş gibi başlamaz. Sonu da aynı şekilde bıçakla kesilmiş gibi bitmez. Dolayısıyla adına değişim dediğimiz ve çok arzuladığımız şeyin yeni bir yılı gösterecek olan rakamlarla az bir ilgisi var. Değişim dediğimiz şey, örneğin içinde yaşadığımız düzenin yerine halkçı ve demokratik bir halefle yer değiştirmesi, akıp giden zamanın kendiliğindenliğine bırakılacak bir şey değil. Bu bizi şu sonuca götürüyor: Eğer insanca bir yaşam arzuluyorsak bunu 2023'ün insafına bırakamayız. En fazla 2023'te daha geniş bir örgütlülük, daha yüksek bir mücadele azmi, hedefe daha fazla odaklı bir iktidar bilinci geliştireceğimize dair bir motivasyonla harekete geçersek, 2023 de bizim için elinden geleni yapacaktır. 2023'ün değiştirici bir kudreti, değiştirici bir iradesi yoktur. Rakamlar, nicelikleri ifade eden soyut simgeler devrim yapamazlar. Devrimi gerçek insanlar yaparlar. 2023 için temennimizi dile getirirken bu gerçekleri göz önünde bulundurarak söylüyoruz: 2023 canlı ve diri bir mücadeleyle kazanılacak bir yıl olacak. Zihnimizi, ruhumuzu ve eylemimizi hazır edelim.

Devlet krizi "ivmeleniyor"

AKP-MHP-Ergenekon ittifakının büyük oranda hükmettiği devlet aygıtının krizi, bu özneler ve öznelerin temsil ettiği sınıfsal tabakalar arasındaki pay kapma mücadelesinin büyümesinden kaynaklı derinleşiyor.

Hasan Feramuz

Hayatın her alanında yaşanan gelişmeler, hızını ve şiddetini giderek artırıyor. Dünya çapındaki hızlanma ve şiddetlenme, Türkiye'de kendisini ivmelenmiş bir biçimde gösteriyor. Bu "ivmelenme"yinin tetikleyenlerinden birisi de devletin yaşadığı kriz.

İç mücadele harlanıyor

AKP-MHP-Ergenekon ittifakının büyük oranda hükmettiği devlet aygıtının krizi, bu özneler ve öznelerin temsil ettiği sınıfsal tabakalar arasındaki pay kapma mücadelesinin büyümesinden kaynaklı derinleşiyor. Taksim'deki patlama, Suriye'ye yönelik operasyon çabası, zincir marketlere yönelik söylemler gibi gelişmeler bu derinleşmenin ivmelendiğinin göstergeleri.
Taksim'deki patlamaya yönelik soru işaretlerinin hale giderilememiş olması, Erdoğan'ın İçişleri Bakanından değil de İstanbul Valisi'nden bilgi alması, şüphelinin MHP'li ilçe başkanının telefonundan aranmış olması ile şüphelinin yakınlarının ÖSO ile bağlantısı ve bunun gibi "bilgilerin" halka açık hale getirilmesi, patlamanın AKP/Erdoğan'dan "habersiz(!)" bir biçimde MHP-Soylu kliği tarafından uygulandığına dair intibayı güçlendiriyor. Keza patlamanın ardından Suriye'deki Kürt güçlerine yönelik operasyon hazırlığına girişilmesinde Bahçeli ve Soylu'nun özel çaba göstermesi de ikilinin özel hamle içerisinde olduğunu gösteriyor.
Halk nezdinde desteği ve itibarı azalan, mafyöz sermayenin ihtiyaç duyduğu payı sağlamakta güçlük çeken bu ikilinin özel hamleyle hem siyasal hem de ekonomik alanda güç kazanmayı planladıkları gözüküyor. Yaşanan gelişmeler planlarında tam anlamıyla başarılı olamadıklarını, ama yapılan hamleyle sahip oldukları güçleri bir süre daha konsolide etmeyi sağladıklarını gösteriyor. Öte yandan Erdoğan ve Ergenekon'un ise bu özel hamleye doğrudan müdahil olmayıp yaratacağı sonuçlardan doğru kazanç sağlamayı çalışıyorlar. Erdoğan'ın ABD, Rusya ve hatta Esad'la ve Ergenekoncuların ise Rusya ve Esad'la iletişime geçerek Suriye'ye operasyon yapmaya çabalamaları buna işaret etmekte.

Pay kapma

Zincir marketlere yönelik tartışmalarda da iç mücadelenin izlerini görmekteyiz. Bahçeli'nin süregelen söylemleriyle başlayıp karşı cevaplarla alevlenen tartışma şimdilik sönümlense de kor halinde alttan altta yanıyor. 12 Eylül'ün ardından İslamcı hareketlerin ve tarikatların yoksul mahallelerde örgütlenmelerini sağlayan ve AKP dönemiyle holdingleşecek kadar büyüyen zincir marketler, önemli bir siyasal, toplumsal ve ekonomik güce sahip. Çeşitli tarikatların sahip oldukları zincir marketler başta AKP'nin olmak cemaat ve tarikatların kitle örgütlenmelerini sağlamanın yanı sıra ekonomik güç de sunuyor. Bu nedenle MHP ve Ergenekoncuların iştahını kabartıyor. Bir taraftan halkın zamlara ve yoksulluğa duyduğu öfkeyi diğer taraftan cemaat ve tarikatların çocuklara uyguladıkları ve istismar nedeniyle yükselen halkın tepkisini "halkçı" ve "laiklik" söylemleriyle kapsayarak bu ekonomik, toplumsal ve siyasal "pasta"dan pay kapmayı istiyorlar.
İktidar alanında bulunan siyasal özneler aralarındaki bu mücadeleye rağmen, "dış düşmanlara" karşı "birlik" içinde durarak ortaklığı "şimdilik" bozmamaya özen göstermekteler. Fakat bu "özen"in, eğer iktidar alanında güç kazanmayı sağlayacaksa "dış düşmanla" pragmatik ilişki kurulmasını (HDP heyetiyle görüşme, İYİP ve CHP üyelerini "teşviklerle" kazanma) dışlamadığı görülüyor. Şayet pragmatik ilişkilerin sağlayacağı kazançlar büyük olursa "dış düşmanların" öznelere göre değişiklik göstermesi de büyük bir olasılık. "İçeride" şiddetlenen pay kapma mücadelesine ek olarak "dış düşmanların" görecelileşmesi de özneler arasındaki gerilimi artırabilir. Ve gerilimin artması da devletin "vazifesini" yerine getiremeyerek krizinin ivmelenip içinden çıkılamayacak kadar derinleşmesine neden olabilir.

CHP Vizyonunun sınıfsallığı

İsmi vizyon olan belge dar bir biçimde, halkı soyan ve milyonlarca insanı yoksullaştıran neoliberal bir vizyondan ibaret.

Serkan Nar

Kılıçdaroğlu geçtiğimiz günlerde gösterişli bir şekilde açıkladığı vizyon belgesinde TÜSİAD'ın 2021 yılında yayınladığı "Yeni Bir Anlayışla Geleceği İnşa: İnsan, Bilim, Kurumlar" adlı raporundaki birçok tespit ve önerinin yer alması tesadüf olmasa gerek.
TÜSİAD'ın ekonomi ve sanayi politikalarının siyasetin müdahalesi dışına çıkarılması, bu iki alanın teknokratlar tarafından sermayenin ihtiyaçları doğrultusunda yönetilmesi ve Merkez Bankası'nın bağımsızlaşması (yani sermayenin kontrolünde olması) vizyon belgesinde açıkça hedefleniyor.
Aslında büyük sermaye, ekonomi yönetiminde talep ettiği bürokratik-hukuki-ekonomik dönüşüm sürecinde reformları uygulayabilecek, farklı toplumsal sınıfların rızasını örgütlerken işçi sınıfı üzerindeki baskıyı koruyabilecek bir restorasyon istiyor.

Sermaye fraksiyonları ne istiyor?

TÜSİAD'a göre ise iktisat biliminin kurallarına dönülmeli. Hızlı ama sağlıksız büyüme terk edilmeli sanayi 4.0 koşulları oluşturulmalı. Politika faizi yükseltilmeli, ekonomi soğutulmalı. Büyük sermaye ayrıca malî disiplin, teknolojik dönüşüm ve yeşil enerjiye dayalı çeşitli reformlarla neoliberal programa sadık bir ekonomi modeli öneriyor. TÜSİAD, AKP'nin 2002 ve 2007 arası uyguladığı klasik IMF programının hayata geçirilmesini istiyor.
Erdoğan ise özellikle de son bir yıldır küçük ve orta ölçekli işletmeler (KOBİ'ler) ve çalışanları arasında konsolidasyon yaratmak ve hatta bu tabanı sağlamlaştırmak için düzenli olarak (yüksek enflasyon, yüksek risk ve pahalı kur ortamında) neoliberal ortodoksiye uymayan düşük faiz oranları ve kredi genişlemesinden oluşan bir ekonomi politikası benimsiyor.

Belgenin vizyonu

İsmi vizyon olan belge dar bir biçimde, halkı soyan ve milyonlarca insanı yoksullaştıran neoliberal bir vizyondan ibaret. İşin uzmanları ekonomiyi yönetsin derken aslında, milyonlarca insanın yaşamını doğrudan etkileyecek ve daha doğru bir ifadeyle mahvedecek olan ekonomi politikalarını sermayedarların atadıkları memurların iki dudağı arasından çıkaracak kararlara havale etmek istiyor bu vizyon.
Sonrası hepimizin bildiği şeyler. İşçilere, yoksullara kemer sıkma politikası dayatacaklar. Zenginlere ise bol sıfırlı kârlar, hayalini bile kuramayacağımız devasa servetler vadediyor bu vizyon. Program ilan edilirken herhangi bir tereddüt ya da çekinme söz konusu değil. Çünkü bu soygun programını ortaya atanların hesabına göre halk Erdoğan'dan kurtulmak için kendilerini zoraki seçecek. Nasıl olsa sendikalar, işçi sınıf örgütleri, sosyalist sol zayıf. Bugün insanların yokluktan, yoksulluktan geçinememeleri, bölüşüm sorununu derinleştiren ve hayatı yaşanmaz kılan birikim kriziyle açığa çıkan kapitalizmin yapısal krizidir. Dolayısıyla bu kriz süreci sermayeden bağımsız bir halkçı ekonomik modeli mümkün kılacak olasılığı da güçlendirir. Bu, işçi sınıfının, ezilen halkların ve toplumsal dinamiklerin ortak mücadelesi ile işçi sınıfının artı değerine el koyan birikime ve mülkiyet ilişkisine son verecektir.

POLİTİKA

Çocuklara yönelik sistematikleşmiş suçlara bilerek göz yumuluyor

Çocuğun evlilik yoluyla istismarı suçtur!

Çocukları cinsel istismar karşısında korumaya yönelik Lanzarote Sözleşmesi'ni uygulamıyorlar. Onun yerine, İstanbul Sözleşmesi gibi bu sözleşmeyi de hedefe koyan yapıları destekliyorlar!

Hatice Göz

Çocuktan, çocukların hakların yana politikaların geliştirilmediği ülkede hiçbir çocuk güvende değil!
İktidarın ön açması, desteklemesiyle palazlanan cemaatlerden olan İsmailağa Cemaati'ne bağlı Hiranur Vakfı'nda açığa çıkan istismar da tüm istismarlar gibi politiktir çünkü failler gücünü bizzat iktidardan alıyorlar! Tam da bu güçle, 6 yaşında bir çocuğu evlilik yoluyla yıllarca istismara maruz bırakabildiler. Bu güçle, yıllar süren istismarın üzerine kapatabildiler, çocuğun kemik yaşını farklı gösterebildiler. Bu güçle tutuklama talebini iki defa reddettirebildiler! Bir tivitin tutuklama sebebi olabildiği ülkede çocuğa yönelik nitelikli cinsel istismar davasında tek bir tutuklu yargılama yok.
Çünkü bu ülkede iktidar çocukları değil erkekleri, sermayeyi, kurumları, cemaatleri koruyor.

"Tek bir fail" ile açıklanamaz

Cinsel istismar, ağır bir hak ihlali ve açık bir suçtur. Kökünü, toplumun tamamına yayılan, devletten kapitalizme oradan da aile ve yetişkinlere yerleşen, kendini her gün yeniden üreten çarpık çocuk algısından oluşan hiyerarşik toplumsal sistemden alır. Bu sistem çocuğu "nesne" olarak gördüğü için, çocuk her şeye maruz bırakabilen olur. Bunun en uç örneklerinden biri maalesef cinsel istismardır.
Bu olayda da olduğu gibi ama olayı bir kişi ya da cemaate kilitlemeden, bütün sorumluluk zincirini açık ederek sonucu kazanmamız önemli. Çünkü sorumlular çok!
Bizzat bu iktidarın temsilcileri, Ensar Vakfı'nda 45 çocuğun cinsel istismarına "Bir kereden bir şey olmaz; çocuğun rızası var, olabilir; çocuğun rızası varsa kendisini istismar edenle evlenebilir" dediler.
Yıllardır çocuk istismarının üzerini evlilik ve yasalar yoluyla kapatmak için uğraşıyorlar. Dinî nikâh kıyan imam ve çiftlere cezayı kaldırarak çocukların evlilik yoluyla istismarının önünü açtılar.
Cemaatlerden tarikatlara, kişilerden kurumlara her türlü çocuk hakkı ihlali ve istismarda cezasızlık politikalarını devreye sokuyorlar.

Çocuklardan uzak yasalar

Çocukları koruyan sözleşmeleri bir bir değiştirmek için uğraşıyor. TCK ve TMK'deki ilgili maddeleri ısrarla değiştirmiyor, muğlak bırakıyorlar. İstisnasız olarak 18 yaşına kadar her birey çocuktur ve evlilik yaşı da koşulsuz, şartsız, istisnasız 18'dir diyemiyorlar. Bunu diyen sözleşmeleri uygulamıyorlar.
Mesela çocukları cinsel istismar karşısında korumaya yönelik Lanzarote Sözleşmesi'ni uygulamıyorlar. Onun yerine, İstanbul Sözleşmesi gibi bu sözleşmeyi de hedefe koyan yapıları destekliyorlar!
Çocuklar için koruyucu ve önleyici hiçbir adım atmıyorlar!
Bakanlığın istismar gerçekleşip yıllar sürdükten sonra olaya müdahil olmasını bir lütuf gibi sunması kabul edilemez.
Görevleri çocukları korumak, güçlendirmek. Çocuk koruma sisteminden anladıkları da sadece bu: davaya müdahil olmak ve çocuğu oradan almak! Güvenilir, ulaşılabilir, çocuk hakları odaklı bir çocuk koruma sistemine acilen geçilmelidir.

Çocukların tarafındayız!

Hepsi sorumlu, hepsi suçlu, hepsi hesap verecek!
Bu istismarı aklatmayacağız, hiçbir failin ve sorumlunun cezasız kalmasına müsaade etmeyeceğiz! Çocukların güvenle yaşayabilecekleri bir ülke kuracağız.

Ruh sağlığı politik bir meseledir

Sadece çalışan ama emeğinin karşılığını alamayan, emek gücünü yeniden üretebilen ama "kendini" yeniden üretecek zamanı bulamayan bir insan var karşımızda.

Hatice Göz

Türkiye'de 2022 yılında yaklaşık 70 milyon kutu antidepresan kullanılmış. Bu rakama bakarak pek çok şey söylenebilir ama söyleyeceklerimizin hepsini, bütünlüklü bir politik analizin içine yerleştirmemiz gerekir. Hele de kapitalizm gibi tarih sahnesine çıktığından beri dünyanın ve insanlığın bedeni, düşüncesini ve ruhunu kemiren bir sistemin içinde yaşıyorsak.

Ruh sağlığı politiktir

İnsanın düşüncesi gibi, duygusunu ve psikolojik halini de içinde yaşadığı toplumdan ve somut olaylardan bağımsız düşünemeyiz.
Başta kapitalizmin yapısal krizi olmak üzere pek çok krizin, savaşların, umutsuzluğun, ekolojik yıkımın ve pandeminin ortasında elbette bir ruh sağlığı krizinden de geçiyoruz, onu da canlı canlı yaşıyoruz.
Toplum ruh sağlığında yaşanan tüm bu geriye çekilme, kırılma, zorlanma ve en genel ifadesiyle depresif hal; tam içinden geçtiğimiz ara dönemin bütün bileşenleriyle bağlantılı bir durum. Kişisel değil; toplumsal ve politik.

Kapitalizm yer ve zaman bırakmıyor

Kapitalizmin krizi derinleştikçe ucuz emek gücüne yönelimin artması, giderek artan çalışma saatleri, sürekli çalışan ama kazanamayan insanlar kitlesi, artan yaşam maliyetleri, temel ihtiyaçların karşılanamaması, sosyal medya ve genel olarak görsel medyanın bütün bir zamanı işgal etmesi…
Kapitalizm insanı emeğine, kendine, ürettiğine, toplumun geri kalanına ve doğaya yabancılaştırır. Onlardan kopup birer makine parçasına döner insan ve posası çıkana kadar sistemin içinde, ruh sağlığı iyi ya da değil, çalışmaya, artı değer yaratmaya devam etmesi istenir.
Sadece çalışan ama emeğinin karşılığını alamayan, emek gücünü yeniden üretebilen ama "kendini" yeniden üretecek zamanı bulamayan insan var karşımızda: Biz.
Her şeyde olduğu gibi, burada da aynı gemide değiliz!
Bütün bunların sebep olduğu yoğun depresyon, bunalım hali, çıkışsızlık hissi, artan kaygı, buhran, tekinsizlik ve anksiyeteler, daha da ilerleyen psikotik rahatsızlıklar… Ki en yoğun rastlanan depresyon, günümüz insanının yabancılaşmasının en ağır sonuçlarındandır.

Sorumlu birey midir?

İn Kapitalizm, tam da olması gerektiği gibi, sorumluyu sürekli olarak birey olarak belirler. Pandemide herkes kendi maskesini takmalıdır, tecavüz bir kişinin yaptığı münferit bir olaydır…
Ana akım psikoloji ve psikiyatri de bu toplum ruh sağlığı krizinin karşısında aynı şeyi söyler: Depresyonda olmak kişinin kendi sorumluluğudur. Bir ruh sağlığı problemi varsa bu o kişiyle ilgilidir.
Oysa insanla ilgili her şey aynı zamanda toplumla ilgilidir.
Bu sistem önce psikolojimizi bozup sonra da bunu aşmak için kendi yöntemleri üzerinden yeni piyasalar yaratır: ilaç sektörü bunların başında gelir.

Sorunu bilmek yetmez

Bütün bu cehennemi durumun ve kişisel deneyimlerin ortasında, sorumluyu işaret etmek tek başına yetmez; dönem dönem bireysel olarak terapi almak ya da ilaç kullanmak hayatın sonu da değil. Ama bu kadar mı?
Bir yandan, yeni ilişkilenme ve dayanışma yöntemleri keşfetmeye ihtiyacımız var.
Sosyalizm mücadelesinin içinde, onu şimdiden inşa etmeye girişmişken, ruh sağlığı problemlerine de-kendimizin ya da başkalarının- bireysel zayıflıklar olarak değil, toplumsal olarak çözümler üretmek üzerinden bakmamız gerekir.
Bu kolektif sorumluluk, bizleri tüm savrulma, ruhsal çöküş ve çürümelere karşı koruyacak panzehirdir.
Ta ki, insanının potansiyelini en engin biçimde açığa çıkaracağı sosyalizme kadar!

Büyük Alevi Kurultayı'na giderken

"Torba Yasa" Sünnileştirip devletleştirme politikasının yansıması ama aynı zamanda devletin yapısının değiştiği bir dönemde yapılan bir hamle. Devlet krizinin içinde, tarihsel olgu olan 'devlet baba' nın iktidarına helal geldiği bir dönemde yapılıyor.

Şilan Sürmeli

Uzun zamandır yeni dönem örgütlenme modellerini tartışan Alevi kurumları üzerlerindeki ölü toprağı atmış durumdalar, iktidar farkında olmadan bir iyilik yaptı Alevi kurumlarına(!). 7 Alevi çatı örgütü birçok kentte halk toplantıları düzenlemeye devam ediyor.
Alevi inancına yönelik yeni yasal düzenlemeler ile ilgili toplantılar 3 Kasım'da başladı ve 8 Kasım Ankara buluşması ile süreç hızlandı. Alevilerin yaşadığı tüm bölgelerde yapılan buluşmalar, 25 Aralık'ta İstanbul'da yapılacak Alevi Kurultayı'nın örgütlenmesinde önemli bir akışın sağlanacağını da göstermiş oluyor.

"Torba Yasa"

Alevi buluşmalarında "Torba Yasa" tüm bölgelerde tartışmaya açıldı. Yapılan toplantılarda yasanın detaylandırılması noktasında kurum önderleri yoğun bir emek harcıyorlar.
Ama uzun zamandır Alevi kurum ve kişilerinin kendi iç teolojik tartışmalara yönelmelerinin yansımaları yapılan torba yasa buluşmalarında hissediliyor. Özellikle iktidara ve Aydınlık grubuna yakın yayın organlarında çıkan "bu torba yasayı kim istemiyor" yazıları, Alevi toplumunda bir bölünmüşlük yaratamasa da "acaba"-lar yaratmış durumda.
"Torba Yasa" Sünnileştirip devletleştirme politikasının yansıması ama aynı zamanda devletin yapısının değiştiği bir dönemde yapılan bir hamle.
Devlet krizinin içinde, tarihsel olgu olan 'devlet baba' nın iktidarına helal geldiği bir dönemde yapılıyor. Hiçbir zaman devletleşmeyen Alevi toplumsallığı tam da böyle bir asabiyet kaybının yaşandığı dönemde tutkal olma görevine çağrılıyor.

Evet, bu "Torba Yasa" Alevilerin inanç merkezlerine dair bir göz kırpa olarak gösteriliyor oysaki bir inanç merkezi olarak değil kültür merkezi olarak görüp, onu Sünnilikle eş değer değil daha altında folklorik-kültürel öge olarak konumlandırma hamlesi.
Evet bu "Torba Yasa" devlet Aleviliği oluşturma politikası ama rejimin 20 yıldır, siyasal İslam rejimine dönüştürülmeye çabalandığı bir dönemde yapılmakta. İktidarın, cemaat ve tarikatlarla bezendiği, kindar ve dindar neslin oluşturulduğu bir dönemde soruyoruz: Cemaatlerin ve tarikatların Alevisi mi olunacak?

Alevi hareketine sahip çıkma zamanı

Alevi hareketinin meşru kurumları uzun zamandır, iktidar tarafından kriminalize edilmekte. Özellikle "Torba Yasa" tartışmasında, bu sürece itiraz edenlerin, yasadışı terör örgütleriyle (!) ilişkili oldukları ve Avrupa lobisinden (!) icazet aldıklarına dair, kirli bilgi yayarak Alevileri bölmeye çalışıyor. Bu konuda desteğini eksik etmeyen 'Aydınlık' ekibi ise direkt hedef göstermişti, Alevi kurumlarını.
Alevi kurumları ve toplumsallığı içindeki çeşitliliği demokrasi, özgürlük ve eşitlik zemininde okumakta. Bu yüzden Alevi kurumları, demokratik bir Alevi örgütlenmesinin itici ana güçleridir. Bilinmelidir ki hangi egemen güç ve anlayış, hangi senaryoyu uygulamaya koyarsa koysun demokrasi güçleriyle Alevilerin ayrışması mümkün değildir.
25 Aralık Alevi Kurultayı, çağrı metninde de dediği gibi "Turab olup yer yüzüne saçıldığımız günden, bugüne ve yarınımıza çağrımız hep aynı kalacak, dünyayı, insanlığı güzel eylemek ve dini, dili, ırkı, rengi cinsiyeti ne olursa olsun bu güzellikleri birlikte pay ederek yaşamaktır."
Şimdi Alevi hareketiyle ve kurumlarıyla dayanışma ve ortak mücadele zamanı.

POLİTİKA

Oğuzhan Kayserilioğlu

Ülkeyi kaosa sürükleyecek bütün dinamiklere ivme veriliyor!

İktidar halkla savaşıyor

Seçim geriliminin çarpan etkisiyle hızın ve yoğunluğun sürekli artması, iktidar açısından "faşizmin kurumsallaşması sürecini hedefine ulaştırma" aracı olarak kullanılıyor.

Eylül ayıyla birikte ilk adımları atılan seçim süreci Ekim, Kasım ve Aralık aylarında ivme kazanarak sürüyor.
İçinde olduğumuz bu sürecin iki önemli özelliği var; ilki, zaten içinde yaşadığımız kaotik ortam seçim geriliminin eklenmesiyle daha da hızlı aktığı ve yoğunlaştığı bir zemine sıçradı, hız ve yoğunlaşma artarak devam ediyor, edecek.
Bu durum, normal insanlardan politik aktörlere kadar herkesi kendi oldukları yerden etkileyip baskılıyor, daha da fazlasıyla baskılayacak. Sanırım zaten herkes de hem etrafını gözleyerek hem de bizzat kendisinde böylesi bir zorlanmayı hissediyordur.
Toplumsal ve bireysel bilincin rasyonal bir zeminde çalışması zorlanıyor; olup bitenleri kavrama hatta algılama düzeyinin düşmesi, "gerçeklikle" onunla herhangi bir ilgisi olmayan "kurgulanmış gerçeklik" arasındaki ayrımın silikleşmesi isteniyor. Hatta, bakışımlı giden bir faaliyetle aynı zamanda kurgunun da ötesine sıçranıyor, o tür zahmetlere hiç girmeden, birbirleriyle bağlantısız rastgele yalanlar toplumsal yaşamın her alanına sürekli yenilenerek serpiştiriliyor. İç içe geçen kurgusal gerçeklikle rastgele yalanlardan oluşan bir anaforun toplumu içine alıp yutması, boğması isteniyor. Toplumun sürüleşmesi hedefleniyor.
İkincisi, bu durum, yani seçim geriliminin çarpan etkisiyle hızın ve yoğunluğun sürekli artması, iktidar açısından "faşizmin kurumsallaşması sürecini hedefine ulaştırma" aracı olarak kullanılıyor.
İktidar, seçim sürecini istediği gibi yönlendirebilirse seçimin gerçek sonucu zaten bir şey ifade etmeyecek, "uygun görülen" sonucu açıklayacaklar.
"Bağımsız Müslüman Türk Milleti"olan iktidar taraftarları ve iç düşmanlar! İç düşmanlar kimler mi? İktidara muhalefet eden hatta desteklemeyip tarafsız kalan herkes! Etrafımız da zaten binbir çeşit dış düşmanla çevrelenmiş! Üstelik iç düşmanlar dış düşmanlarla el ele! Vatan elden gitti gidecek! Senaryoda, Kürtler, Aleviler, kadınlar, LGBTİ+lar, göçmenler, köpekler de var, yenileri de eklenecektir, hepsine düşman

kimliğinin farklı halleri yapıştırılıyor.
İşte, böyle bir kurgusal gerçek bilinçlice inşa ediliyor, sürüleştirilen iktidar taraftarları onun içine yerleştirilerek "İç savaşa hazırlanıyoruz!" tehditi yapılıyor! Bu, faşizmin kurumsallaşması sürecinin güncel hali.
Artık sonuç alınmak isteniyor; hem fazla vakitlerinin kalmadığını görüyorlar hem de şimdi tam zamanıdır diye düşündükleri anlaşılıyor.
Her yerden adeta fışkırarak kendisini gösteren yoksulluk ise, sonradan çok ağır bedelleri olan ama günü kurtaran önlemlerle yamalanıp görünmez kılınmaya çalışılıyor: Asgari ücrette artış, EYT düzenlemesi, devlette açılan ve iktidar taraftarlarının doldurulduğu onbinlerce yeni kadro…vd. Ek olarak, ne olduğu tam olarak bilinmeyen, ama memleketin zenginliklerinin peşkeş çekilmesinden mafyöz ilişkilere dek uzanan hukuk dışı bir alanda yürüyen gizli alışverişlerden akıp gelen milyarlarca dolar!
Ülkeyi kaosa sürükleyecek bütün dinamiklere ivme veriliyor!

Süreç şiddetleniyor

Öte yandan, Türkiye, Ukrayna'da başlayıp Basra'ya dek inen bir hatta yoğunlaşıp etrafını da sürekli içine çeken küresel hegemonya mücadelesinin sıcak savaş alanına dönüşmüş coğrafyanın tam da merkezinde! Üstelik, yerel kapitalizmin gelişme derecesinin yüksekliği ve nispeten güçlü ordusuyla, savaşan büyük küresel güçlerin yedeklerine alarak inisiyatiflerini güçlendirmek istedikleri bir ülke!
Her ne kadar daha çok "ne kadar faydalandıkları" öne çıksa da, iktidar koalisyonu, yaşanan farklı biçimlerdeki savaşların süreklileşeceği anlaşılan, üstelik kapsadığı alan ve şiddeti artma eğiliminde olan bu olağanüstü küresel gerilim hattında aynı zamanda sarsılıp, zorlanıyor. Kısa zaman öncesine kadar isimleri ağır hakaretlerle anılan BAE, Suudi Arabistan ve Mısır lideriyle tokalaşma ile Batı'nın gönlü alınırken, Esad'la tokalaşarak Rusya'ya selam veriliyor. Bunlar, bölgedeki dengeleri zorlanan ve oyun alanı daralan iktidarın yeni denge arayışları!
Batı, bir yandan iktidarla ilişkilenirken, aynı zamanda daha "söz dinler" olacaklarını ifade eden 6'lı masa ile iktidara seçenek arayışı içinde. Putin ise, köşeye sıkışan Erdoğan'ı destekliyor, ama bedava değil, karşılığını fazlasıyla alarak: Tarihsel olarak Batı emperyalizmine bağımlı olan Türkiyenin ekonomi ve siyasetinde Rusya'nın da etki alanı oluşuyor.
Savaşın şiddeti yükseldikçe ya da savaşa içkin olan olağanüstü durumlar yaşandıkça, her ne kadar Batı yanlısı olsa da, fırsatçı davranıp iki tarafı da idare ederek yol almaya çalışan iktidar zorlanıyor. Özellikle Batı'dan gelen "uyarıların" sıklaşmaya başladığı görülüyor.
İktidar "üç koyup beş alma" hesabı yaparken, gerginliğin esas mimarı küresel güçlerin de kendi çıkarlarını gözeten hesapları olacağı açık değil mi?

6'lı masanın sahte umutları

Resmi muhalefetin önde gelen gücü CHP'nin epey gürültü çıkararak açıkladığı iktidar programı, üstündeki süslü lafları çekip alırsak iktidarın da uyguladığı neo-liberal politikaların sosyal soslu bir farklı nüansı.

Resmi muhalefet olan 6'lı masa, iktidarın hukuk düzenini rafa kaldırıp olağanüstü hali süreklileştiren hamlelerle yol alan gerçekliğine gözlerini kapıyor, iktidarla güncel gerilim yaşamaktan kaçınıyor.
İçi boş bir kendine güvenle kazanacaklarını şimdiden ilan ettikleri seçimlerden sonrasıyla ilgili konuşarak yol almaya çalışıyorlar. O zaman da, iktidarın günbegün yürüttüğü süreç onları belirliyor.
İktidarın yönettiği şimdiki durum sürerse, 6'lı masanın işi zor, sözleri havada kalıyor.
Ancak, ekonomik krizin sürekli arttırdığı yoksullaşma, devlet krizi ve bölgede yoğunlaşan savaş ortamı, iktidarın süreci istediği gibi yürütmesini baskılayıp, zorlaştırıyor.
Resmi muhalefet çok yönlü zorlanmalar altında baskılanan iktidarın kontrolü zayıfladıkça kendisine alan açıp yol alabiliyor.
Resmi muhalefetin önde gelen gücü CHP'nin epey gürültü çıkararak açıkladığı iktidar programı, üstündeki süslü lafları çekip alırsak iktidarın da uyguladığı neo-liberal politikaların sosyal soslu bir farklı nüansı.
Sunum yapan kişilerin "Dünya çapında tanınmış!" olmaları, onların aynı zamanda neo-liberal teorisyenler oldukları gerçeğini değiştirir mi?
Öyle anlaşılıyor ki, sözümona solcu CHP, İYİP ve Deva ile o malum "2002-2013 AKP dönemi" masalının güncel halinde kolayca anlaşacaktır.
Elbette, Erdoğan'ın mazilikleri törpülenecek ama neo liberal soygun sürdürülecektir.
Eh, zaten başkası da beklenmezdi, sistem siyasal ve ekonomik düzeylerdeki tıkanmışlığına çözüm üretemiyor, özellikle demokratik ve sosyal alanlarda sistem içi olsun yeni açılımlar yapma kapasitesi bile inmelenmiş durumda.
Var olanı kimi zaaflarından arındırarak sürdürmekten başkasına kapalılar.
Daha farklı umutları olanlar sürekli hayal kırıklığı yaşamaya mahkumlar.
Neymiş, program siyaset üstüymüş; peki Merkez Bankası ne olacakmış, "bağımsız!"
Bu söylemle Thatcher'ın 40 yıl önceki "There is no alternatife!- Başka seçenek yok!" sloganı tekrarlanmış olmuyor mu?
O lafların arkasında yatan tek gerçeklik şudur: Sermayenin somut-tarihsel akışının en hızlı ve en kazançlı akışının taleplerini yerine getirmek siyaset (yani tartışma) dışıdır, Merkez Bankası Meclis tarafından denetlenemez.
Demek ki, her şey kutsal "piyasanın" işleyişinin rasyonelleri tarafından belirlenecek!
Peki piyasanın mutlak egemeni kim, sermaye!
Kısaca, küresel sermaye ve yerli ortağı TÜSİAD "şak" diye emredecek, şayet iktidar olursa CHP "tak" diye yapacak, tartışılmayacak konu bu kadarcık!
Peki, geriye ne kaldı, neyi tartışacaksınız?
Hele sermayenin yayılımının ve bağlı olarak piyasa ilişkilerinin toplumun en ücra köşelerine ve ilişkilerine ulaşabildiği günümüzde, eğer onun talepleri tartışılmadan yerine getirilecekse, mecliste ne konuşulup, tartışılacak?
Kimin başkan adayı olacağı 6'lı masanın güncel gerilim ekseni: Tartışma İYİP üzerinden yürütülüyor görünümünde olsa da, aslında masanın üstüne yerleştiği zeminin inşasında yer alan diğer ortaklar olan kimi devlet fraksiyonları, TÜSİAD ve Batı'nın da bu tartışmanın içinde olduğu görülüyor.
"Hizmette sınır yok" deyip ne kadar çırpınsa da Kılıçdaroğlu'nun bu güçlere henüz pek güven veremediği anlaşılıyor.
İlk gösterilen aday Yavaş'ın 6'lı masanın dengesini bozabileceği anlaşılınca, şimdilerde "Yavaş'ı gösterip İmamoğlu'na razı etmek" taktiği burun farkıyla öne çıkmış durumda!
Akşener'le İmamoğlu arasında kelebekler uçuşuyor!
Karadeniz gezisinden sonra bir müddet süngüsü düşen İmamoğlu burnunu yeniden havaya kaldırdı!
"Solcu" bir Özal görünümü veren kibirli ve hırslı İmamoğlu, yaşamın her alanında oluşan toplumsal gerilimin içindeki sistem dışına çıkma potansiyelini inmelendirip, sistemin akışını bozmayacak bir zemine çekmek ve sisteme yeniden içermekle görevlendirilecek!
Eh, yakışır!

Oynak güç dengesi

Devlet krizinin bir görünümü olarak, bazı tarikatların öne çıkarılarak yıpratıldığı görülüyor. Erenköy cemaati ile başlayan süreç İsmailağa cemaatine doğru yayıldı.

Sürecin şimdiye kadarki akışında, iktidarla resmi muhalefet arasındaki güç dengelerinde henüz bir kalıcı statü oluşmadı. Ne iktidar ne de resmi muhalefet kalıcı ve tam kontrol sağlayamıyor. Ağırlık noktası bir oraya bir buraya gidip geliyor.
İktidarın ve resmi muhalefetin zaaflı ve güçlü yanlarının iç içe geçtiği melez bir ortamın içindeyiz.
İktidarın en büyük gücü aslında aynı zamanda en büyük zaafı olan devlet krizinden geliyor.
Resmi muhalefet her adımını kendisini de var eden devletin kriz koşullarında attığının bilinciyle davranıyor. İktidarın çözülüşünün devlet krizini derinleştirme olasılığı, resmi muhalefeti baskılıyor. Evet, iktidarı "yenmek" istiyorlar, ama aynı zamanda öyle yenmeliler ki, devlet zeval görmesin ve halkın inisiyatifi asla güçlenmesin!
Öte yandan, iktidar, Kürt sorunu ve devletin yayılmacı politikaları konusunda 6'lı masayla nüans farkları dışında ortaklaştığının farkında ve bu ortaklaşmayı ustaca yöneterek inisiyatifini arttırmaya çalışıyor.
Tıpkı sermayenin talepleri gibi, devlet de kutsal, dokunulmaz; iktidar da muhalefet de devletin taşıyıcı kolonları konusunda, mesela Kürt sorununun "çözümsüz bırakılarak çözümü" konusunda ortak!
O durumda, iktidar, Kürt sorununda yaşanan gerilimleri şayet kendi gücünü arttıracak bir tarzda yönetebilirse, seçim sürecinde muhalefeti kendisini destekleyecek bir konuma yerleştirip, inmelendirebilir. Irak'dan sonra Suriye coğrafyası da Kürtlerle savaş alanına çevrilip savaşın alanı genişletiliyor ve esassında savaş hali süreklileştirilmek isteniyor.
O arada, muhtemelen devlet krizinin bir görünümü olarak, bazı tarikatların öne çıkarılarak yıpratıldığı görülüyor.
Erenköy cemaati ile başlayan süreç İsmailağa cemaatine doğru yayıldı. Acaba devlet içindeki bir iktidar alanı, AKP'nin önlerini açmasıyla arsızca devletin zenginliklerini yağmalayan ve dini artık sadece bir maske olarak kullanıp holdingleşen menfaat şebekelerine hamle yaparak güç kazanmaya mı çalışıyor?
Bu şebekelerin zaten bilinen iç yüzleri aniden ortaya saçılmaya başladı, diğer şebekelere de yayılıp yayılmayacağını izlemek, neden şimdi ve hangi güç ne yapmak istiyor konusunu değerlendirmek gerekiyor.
Acaba sol güçleri içermeyi hedefleyen bir yeni durum mu yaratılmaya çalışılıyor yoksa sınırlı kalıp yayılmayacak cemaatler arası bir güç çekişmesi mi yaşanıyor, henüz netleşmiş değil.

POLİTİKA

Devrimler çağı işçi sınıfını ve halk güçlerini çağırıyor!

Halkın iktidarı için halkın ittifakı: Emek ve Özgürlük İttifakı

Gerçekleştirilen halk buluşmaları, ittifakın tüm bileşenlerinin tam kapasiteleriyle sarıldıkları ve örgütledikleri buluşmalar olmasa da ittifakın potansiyeli ve de aşağıdan kurulabilmesi için önemli ipuçlarını ortaya çıkarmış oldu.

Perihan Koca

(...) *1. sayfadan devam*

Ülkenin kaderini tayin edecek olacak bu yürüyüş örgütlenebildiği oranda halkın seçeneği vücut bulacak. Örgütlenebildiği oranda, ittifak asli misyonunu oynamış, siyasal öncülük görevini yerine getirmiş olacak. İttifakımızın asli misyonu, halk güçlerinin çıkış arayışlarını kendisiyle yani siyasal özneyle buluşturabilmek, özünde ise ittifakı halkın özneleşme merkezine dönüşeceği yaptırım gücü olan kurucu bir siyasal kuvvet becerisine kavuşturmaktır. O yüzdendir ki, ittifakımızın yaptıkları ve yapılacakları yanında, yapılmamış olanların yahut yapmaktan imtina edilenlerin de egemenler ve ezilenlerin olasılıklarını belirleme tayin ediciliği var. Yapılmasından imtina edilen ya da yapılmayan her iş, bırakılan her boşluk ülke gidişatındaki dengeleri egemenlerin lehine fırsat anları ve alanlarına dönüştürebilir. Hal böyleyken, içerisinden geçtiğimiz alabildiğine sert ve nefes nefese süreçte sorumluluğumuz her geçen gün daha da artıyor. Zira bu sorumluluk, ittifakımızın, halk güçlerinin arayışlarının yegâne siyasal öznesi/öncüsü ve de yegâne iktidar alternatifi olmasından geliyor.

Buluşmaların gösterdiği

3 Aralık'ta İzmir'de 4 Aralık'ta İstanbul'da11 Aralık'ta Adana'da halk buluşması gerçekleştirdi. Şimdi başka kentler ve havzalarda yapılacak halk buluşmaları ve mitinglerin yürüyüşü planlanıyor.
Gerçekleştirilen halk buluşmaları, ittifakın tüm bileşenlerinin tam kapasiteleriyle sarıldıkları ve örgütledikleri buluşmalar olmasa da ittifakın potansiyeli ve de aşağıdan kurulabilmesi için önemli ipuçlarını ortaya çıkarmış oldu.
Halk buluşmalarında, halk

güçlerinin irili ufaklı direnişlerden gelen heterojen zenginliği salondaki duruşta, sloganlarda ve de her toplumsal kesimin kendi ifade biçimleriyle salona gelişlerinde enerjisi ve potansiyelini gösteriyordu. Özellikle emekçiler buluşmasında, emekçilerin salona yansıyan öfkeleri ve kararlı duruşları, mücadele arayışları, sendikal bürokrasinin çok ötesinde, siyasal arayışlar içeren güçlü bir niteliğe sahipti.
Emek ve Özgürlük İttifakı'nın kürsülerinde metalden madene, motokuryelerden sağlığa, atık kâğıttan engelli ve mülteci işçilere, hal işçilerinden tersane ve tekstil işçilerine değin işçilerin ve emekçilerin kendi adlarına birilerinin konuşmasına izin vermeksizin kendi seçenekleri için konuşmasının manası sembolik değil. Tam da ittifakın özünü oluşturan özne ve hedef gerçekliğinden geliyor. Emek ve Özgürlük İttifakı neoliberalizmi yekten karşısına alan programında çözümü ifade ediyor: İnsanca ve güvenceli yaşayacağımız demokratik bir Türkiye'nin inşasında AKP-MHP saray iktidarına son verecek, gücünü halkın öz örgütlerinden alan söz yetki ve kararın halk meclislerinde olacağı bir meclis yapısını kuracağız. Barınma, ısınma, beslenme, eğitim, sağlık, ulaşım alanlarını kamulaştırılacak, serveti vergilendirecek, dolaylı vergileri kaldıracak, haksız ihaleler ve dış borç ödemelerini durduracağız. Herkese 6 saatlik iş, gelir güvenceli çalışma ve yaşam ve her işyerine sendika sağlanacak.

İttifak yerelleşmeli!

Bu buluşmalarda, salona işçilerin taşıdıkları havanın siyasal öncülüğünü kurma gerekliliği bizzat işçilerin ağzından bir kez daha ifade edilmiş oldu. Ama iş, bundan sonrasında. Adımlarımızı hızlandırmalı ve sıklaştırmalıyız. Halkın gündemini ülke gündemine ittifakın ismiyle, rengiyle, bayrağıyla, programıyla, söylemiyle, ortak hayalimizden gelen bir ve biz olma ruhuyla dayatmalıyız. İttifak güçleri halkın yaşam havzalarında nefes alıp vermeli. Halkın özneleşme pratiklerini hayata geçirecek buluşma mekanlarını, söz ve eylem araçlarını çoğaltmalıyız. İttifakımız gücünü yerel inisiyatiflerden almalı, bunun içinde yerelleşme adımlarını ivedilikle başlatmalıyız. Siyasal öncülük görevi işte o yerellere kök salmakla becerilecek.

Demokratik cumhuriyet ve demokratik anayasa sempozyumuna giderken

Toplumsal Özgürlük Partisi

Uzun erimli ve düzen içi araçlarla çözülmesi kısa vadede mümkün olmayan krizlerle karşı karşıyayız.
Ülkede bir yandan burjuva klikler arasında çözümü zor bir mücadele yürüyor, diğer yandan toplumun önemli bir kısmı mülksüzleşerek işçileşiyor. Ülke tarihinin en büyük proleterleşme dalgasıyla karşı karşıyayız. Üstelik rejimin tekçi ve inkârcı yapısı Kürt ve Alevi dinamiğini sürekli hareketli kılıyor. Öyle ki tarihin hızlı ve kaotik akışı Kürt halkının özgürlük arayışı, Alevilerin var olma hakkını dayatması ve Gezi isyanı başta olmak üzere büyük alt üst oluşları tetikledi. Artık neredeyse hiçbir şey eskisi gibi değil.

Halk güçlerinin görevi

Yaşanan alt üst oluşlar, ertelenmiş veya yok sayılmış gündemlerin bastırıldıkları yerden doğrulmalarına ve kendilerini toplumsal ve siyasal alana her fırsatta hatırlatmalarına neden oldu.
Günümüzde neredeyse bütün toplumsal güçler hareket halinde. İşçi sınıfı, kadınlar, gençler, yoksullar, Kürtler, Aleviler… Bu hareketlilik bir arayışı ifade ediyor ve beraberinde grev, direniş, lokal isyanlar gibi kitle eylemleri getiriyor.
Aslında olan biten, bir yeni halkçı demokratik düzenin nesnel anlamda olasılığını güçlendiriyor. Burjuvazinin tarih sahnesine çıktığı erken dönemlerde büründüğü devrimci iddia, düzen tesis edilir edilmez gericiliğe evrilmişti. Burjuvazi tarihin aleyhine akmasını engellemek için yeni bir devrimler çağını tüm gücüyle baskı altına alıyor.
Günümüz devrimci öznesi olan işçi sınıfı ve onunla müttefik olmaya yazgılı halk güçleri için tek çıkış yolu devrimci atılım yaparak bu cendereden çıkışın imkânlarını zorlamak. Halk güçlerinin önünde burjuva gericiliğinin karşısına halkçı demokratik rejimi kurmak gibi bir görev düşüyor.
"Demokrasi", "Halkçı Demokrasi", "Demokratik Devrim", "Halkçı Demokratik Devrim" ya da "Demokratik Cumhuriyet" gibi siyasal-stratejik kavramlar etrafında yürüyen tartışmalar, bizzat sokaktaki mücadelelerin sonucunda nesnel bir gündem olarak kendisini dayatıyor.

Gündelik sorunlar ve devrim

Demokratik Cumhuriyet ve Demokratik Anayasa sempozyumu fikri "Gündelik bütün sorunlar aynı zamanda devrimin güncel sorunudur" ilkesinden hareketle yola çıktı.
Sempozyumumuzda demokratik bir cumhuriyetin dayandığı nesnelliği iki ana başlıkta ele alabileceğimizi düşündük.
İlk olarak, geçmişten gelen ve bugünün rejimini de biçimlendiren egemen sınıf iktidarı üzerine bir oturum yapmayı planladık:
Burjuva iktidarının demokrasiyle ilişkisi, işçi sınıfına yaklaşımı, laiklik konusundaki tutumu, ülkenin nesnel halklar zenginliği karşısındaki tavrı…vd.
İkinci olarak ise, halk güçlerinin nasıl bir mücadele programı etrafında birleşmesi gerektiğine, hangi kesimlerin ne gibi talepleri ön plana çıkarabileceğine ve bütün bunların nasıl bir anayasa ile buluşabileceğine ilişkin görüşlerin tartışılacağı bir başlık belirledik.
İşçi sınıfı başta olmak üzere, halk güçlerinin çıkarları ve denetimi etrafında örgütlenecek bir iktidarın olasılığı, imkânları, esasları, özneleri ve programını tartışma muradıyla çıktığımız bu yolda herkesi sempozyumumuza yüz yüze ya da sanal ortamda katılmaya çağırıyoruz.

Bir konferansın ötesi: Barış hareketi!

Halkları bu savaş sisteminde birer "rakama" indirgeyen egemen siyasete karşı bir konferans: Savaşa karşı hayat!

Hatice Göz

Aylardır çalışmaları süren, ilk toplantısı 70'e yakın kurum, kişi ve siyasi parti temsilcisinin katılımıyla yapılan "barış konferansı" çalışmaları ilk süreci tamamladı.
18 Aralık'ta Şişli Nazım Hikmet Kültür Merkezi'nde düzenlenen "Savaşa Karşı Hayat Konferansı" önemli bir siyasal eşikte gerçekleştirilmiş oldu. Güncel politikanın akış yönü, bu konferansın önemini her gün daha da arttırmaya devam ediyor.

Savaş bütçesi

Konferans hazırlıkları başladığında Kuzey Suriye operasyonu henüz gündemde yoktu. Ama şimdi, bir yandan faşizmin kurumsallaşma sürecinde ilerlenir öbür yanda bu rejimin inşasının bir aracı olarak savaş ve şiddet politikaları sürekli işletilirken bu konferans daha da kritik hale gelmiş oldu.
Bunun yanında derinleşen ekonomik kriz ve yoksulluk koşullarında; hegemonya krizinde açılan alanlara doluşmak ve içerdeki konsolidasyonu dışarıya yönelik savaş hamleleriyle sağlamaya çalışmak derdinde olan iktidar bütçe tartışmalarında da dümeni daha fazla askeri bütçeye kıracağını ifade etmiş oldu.

Barışı nasıl kurarız?

Savaş politikalarının işçi sınıfından kadınlara, çocuklardan ekolojiye, LGBTİ+lardan engellilere kadar topluma ve coğrafyamıza neler yaptığını açıkça görmüş olduğumuz bu konferansta öbür yandan neden bütün bu etkilenenlerin yan yana gelebileceği zemin olarak anti-kapitalist bir barış hareketinin de acil bir ihtiyaç olduğu da ifade edilmiş oldu. Halkları bu savaş sisteminde birer "rakama" indirgeyen egemen siyasete karşı bu konferans; "eşit yurttaşlığın, toplumsal cinsiyet eşitliğinin, emekçi haklarının, doğanın haklarının sağlandığı kaynakların adil bölüşüldüğü, halkın yönetimde söz ve karar sahibi olduğu ve denetleyebildiği, barış içinde bir hayattan söz ediyor." çünkü.

Savaşa karşı birleşelim

Konferans olmanın ötesinde bir potansiyel taşıyor: Savaş karşıtı bir hareketin toplumsallaşabileceği güçlü bir zemin. Şimdi o halde, konferansın deklarasyonun çağrısını buradan da yükseltelim: "Bütün demokrasi güçlerini, iktidarın faşizmi kurumlaştırma sürecini savaş politikalarını derinleştirerek ilerletmesi, demokrasi güçlerini savaş aracıyla parçalaması ve etkisizleştirmesi politikasını boşa çıkarmak için savaşa karşı uyanık olmaya ve güçlerini birleştirmeye çağırıyoruz."

POLİTİKA

Şimdi, sermayenin pazarlık masasına sınıfın yumruğunu vurma zamanı!

"Kahraman" devlet süpermarkete karşı

Gerçek kahraman görmek istiyorsanız süpermarketlere "çökmeye" çalışan Devlet'e değil Migros'un patronunun evinin önünde işine sahip çıkmak için direnirken kelepçelenerek gözaltına alınan market işçisi Gülabi Aksu'nun gözlerine bakmak yeterli olacaktır.

Haluk Koşar

(...) *1. sayfadan devam*

Ülke ekonomisinin son sürat ve kontrolsüz yokuş aşağı gidişinde tutmayan frenlerin sorumluluğu zincir marketlerin sırtına yüklenirken gidişi yavaşlatmak için alınan tüm önlemler direksiyon kontrolünü sağlamaktan başka her işe yarıyor.

Kuşa bak

Temel tüketim mallarındaki fiyatların yükselişinin bu ürünlerin üretimindeki girdilerin fiyatında yaşanan yükselişten bağımsız olmadığı bir gerçek. Burada temel soru girdilerde yaşanan bu artışın sebepleri ve nasıl kontrol altına alınacağıyken sonuç üstünde neden fırtınalar kopartıldığıdır. Üzerlerindeki görülmesi istenmeyen ilgiyi "kuşa bak" diyerek farklı bir yöne çeken iktidar güçleri kendi hesaplarını ve bu hesaplar üzerine kurulan çatışma alanlarını alabildiğine genişletmek gayretinde. Anlaşılan o ki ekonomi tüm ilişkileri belirlemeye devam ediyor. İktidarın ana omurgası üzerinde öbekleşen din kardeşliği krizlerle birlikte dünyevi bir çözülmeye doğru gidiyor.

Şu anda çatışma konusu olan zincir marketlerin farklı cemaatlerin sermayeleri ile oluşturulduğu pek çok meşru zeminde rahatlıkla konuşuluyor ve hatta birçok liberal ekonomist tarafından da bu cemaatlerin ticari hayata kattığı zenginlikler, siyasete soktukları aktörler öve öve bitirilemiyor, neoliberalizme tapınma ekseninde "girişimci" cemaatlerin varlığına toplu dualar ediliyor. Ekonomide yaşanan yıkım derinleştikçe farklı cemaatlerin çıkar savaşları da sahnenin önünde görünür olmaya başlıyor. Dün iktidar yanında yer

alan cemaatlere bugün yıkımın sorumluluğu yüklenerek "üç harfli" pozisyonuna itiliyor.

Devlet ve devlet

Çıkışsızlığa çare bulamadık, sorumlu bulduk diyen iktidar, ticari hayatı dizayn etmek için fırsatını da yaratmış oldu. Zincir marketlerin şeytanlaştırılarak halkın önüne atılması ile bir yandan Anadolu'da yer alan küçük-orta ticaret sermayesine bu yolla bir selam gönderilirken diğer yandan Tarım Kredi Kooperatifleri ve tekrardan gündeme gelen Hal Yasası vasıtasıyla iktidarın tekelinde bir yapılanma oluşturulmak için de süreç yeniden ısıtılmaya başlandı. Devlet olanakları ile bu operasyona soyunan AKP'ye karşılık iktidarın küçük ortağı MHP ise bu savaşın içine kendi tarzında fetihçi yönüyle girerek hitap ettiği kesimin ticari nüfuzunu artırma peşinde. BİM sürecine mafyanın tehdit içeren açıklamalar ile girmesi ve iktidar bloğunun marketlere el koymayı ima eden açıklamaları sürecin yeni bir sermaye aktarımına doğru gidebileceğinin sinyallerini de kamuoyuna veriyor. Diğer yandan mağaza taşlama, ölümle tehdit etme, çalışanları taciz etme gibi son derece örgütlü bir şekilde gerçekleştirilen saldırıların niteliği aynı zamanda kurumsallaştırmaya çalışılan baskıcı ve totaliter rejimin de yoluna döşenen taşlar olarak görülmeli. Bu yolun bizi götüreceği yer aynı: Ya devletin kırk katırı ya da Devlet'in kırk satırı.

Halkın gündemi

Tüm bunlar olurken halkın gündemi ise yükselen fiyatlar karşısında eriyen maaşlar ile nasıl geçinileceğidir. Çünkü ister zincir market ister Tarım Kredi Kooperatifleri ya da semt pazarı olsun herkes tezgahlardaki fiyatların yüksekliğinin farkında. Herkesin temel ihtiyaçlara ucuz ve kaliteli bir şekilde erişim hakkı iktidarın zincir marketler üzerinden yarattığı algının çok uzağında. Zincir market krizinin esas tehlikelerinden belki de en önemlisi zaten zor koşullarda çalışan binlerce market çalışanının bu süreçte fiili saldırıya uğrama ve işsiz kalma tehlikesidir. Bu marketlerde güvencesiz çalışan binlerce emekçi için her iki "devlet"in de neler düşündüğünü direnen market işçilerine yapılanlardan biliyoruz.

Gerçek kahraman görmek istiyorsanız süpermarketlere "çökmeye" çalışan Devlet'e değil Migros'un patronunun evinin önünde işine sahip çıkmak için direnirken kelepçelenerek gözaltına alınan market işçisi Gülabi Aksu'nun gözlerine bakmak yeterli olacaktır.

Asgari ücretten EYT'ye sınıf savaşı

Bu yalnızca ücret pazarlığı, emeklilik hakkı sorunu değil çünkü; bu doymayan sistem karşısında, varlık yokluk kavgası!

Hatice Göz

Sınıflar arasındaki savaşın ücretler ayağındaki en açık ifadesi olan asgari ücret pazarlıkları sürüyor. Komisyondan gelen "Tartışıyoruz, iki tarafı da memnun etmek için çalışıyoruz" söylemlerinin ardındaki sınıfsal çıkar hesaplarını, masanın altında dönen maddi pazarlıkları, hesapları bu sınıf savaşının ışığıyla okumamız gerekir.

Pazarlık masalarının ardı

Canhıraş süren bu pazarlıkta esas olan, sermaye sınıfının çıkarlarıdır. En ufak bir kazanç kaybına uğramadan, karına kar katmanın en kalın çizgisi asgari ücrettir çünkü sermaye için. İşçi sınıfından öznelerin bulunmadığı bu pazarlık masasında şimdilerde sermaye sınıfı ve onun temsilcisi sendikalarla siyasal iktidar var. Sermaye için ucuz işgücü cennetine çevirmek derdinde olan bu egemen blok elbette yalnızca kendi çıkarını güdüyor, kaygıları kendi sınıfsal zeminleriyle, sürekli kar elde etmeye devam etme zorunluluklarıyla ilgili.

İşçi sınıfı, mücadele tarihi boyunca egemen sınıfın elinden pek çok hakkını aldı evet; bugün geldiğimiz noktada ama asgari ücret işçi sınıfını yoksullaştırmanın, sömürmenin bir aracı durumunda.

İşçi sınıfı, siyasal ve sendikal örgütlülüğünün zayıflığından da kaynaklı olarak bu pazarlık masasına çelikten yumruğunu vurabilecek güçte değil. Ama güçsüz de değil! Savaş sürüyor.

"EYT mi? O da ne?"

Aynı durum EYT tartışmaları için de geçerli. Yıllardır emeklilik sorununu, oradaki derin eşitsizliği ve "mezarda emekliliği" dayattıkları yaklaşık 5 milyon işçinin gözü kulağı şimdi bu tartışmalarda. Ama Ekonomi Bakanı Nebati , kendisine bunu soran gazeteciye "EYT mi, o da ne?" diye cevap verecek kadar pişkin! Ama bu pişkinlik, yıllardır bu hak gaspı üzerinden cebe indirdikleri milyarların verdiği güvenden geliyor.

Şimdi Ocak'a erteledikleri EYT tartışmalarında da yıllardır beklettikleri, yoksullukla sınadıkları milyonları razı etmek için canla başla çalışıyorlar. Bir yandan tartışmaları sürdürerek 5 milyon kişiyi kendilerine kilitlenmiş bekler halde tutmak istiyorlar, çünkü oy deposu olarak görüyorlar orayı. Diğer yandan bu pazarlıktan kazançlı çıkmanın yollarını bulmak zorundalar. İşleri zor!

Sınıfın belirleyici gücü

Yoksulluk sınırı 25 bin lirayı aştı. Açlık sınırı 7 bin liranın üzerinde.

Yıllık enflasyon TÜİK verilerine göre bile yüzde 85 civarında.

Çalışan 32 milyon kişinin 22 milyonunu ücretliler oluşturuyor. Bu, çalışan nüfusunun yüzde 70'ine yakını ücretli bir toplum demek. Ve yüzde 50'sinden fazlası asgari ücret civarında çalışıyor.

Sınıf savaşında çünkü, Türkiye işçi sınıfının elindeki en büyük vurucu güç olan sendikalaşma, toplu iş sözleşmesi ve grev hakkı kullanımı oranı olduk-ça düşük; buralarda iktidar tarafından hemen yasaklar devreye sokuluyor. Erdoğan iki grev kararını daha iptal etti!

Bu savaşta eli ve örgütlülüğü zayıf olsa da tarihsel olarak değiştirme gücü ve potansiyeli süren işçi sınıfı için sert ve kritik bir dönem daha açılıyor. Bu yalnızca ücret pazarlığı, emeklilik hakkı sorunu değil çünkü; varlık yokluk kavgası! Ya savaşa girişip, örgütlü gücü yükselterek her hakkımızı kazanacağız ya da bizi açlığa, yoksulluğa, mezarda emekliliğe mahkûm etmenin pazarlığını yapan egemenlere razı olacağız.

İttifaklar LGBTİ+'lara ne söylüyor?

LGBTİ+'ların, düşmanlaştırma politikalarına ya da görünmezleştirmeye karşı kendi sözünü söyleyebildiği, bir tartışma konusu olmaktan çıkıp özne olduğu bir politik hat Emek ve Özgürlük İttifakı ile mümkündür.

Sabriye Akkul

Ekonomik krizin hayatımızda kapladığı hacim her geçen gün artarken LGBTİ+ yoksulluğu, LGBTİ+'lara yönelik nefret politikalarından doğan işsizlik sorunu da eşit oranda artıyor. Benzer biçimde güçlenen savaş politikaları, göçmenlere yönelik saldırı politikaları da LGBTİ+ göçmenleri açık hedef haline getirirken, LGBTİ+'ları cinsel-ticari sömürüye mahkûm ediyor.

Artan krizler ve bu krizlere yönelik tartışmalar sürerken, gündeme gelen başka bir olgu da "seçim" olarak karşımızda duruyor. Seçim olgusunun gündemimizde yer almasıyla beraber, iktidar hedefleri ve politikaları da tartışmaya açılıyor. İktidar faşizmin kurumsallaşmasına yönelik adımlarını hızlandırırken, iktidarı ve yaratmak istediği toplum karşısında tehdit olarak konumlandırdığı LGBTİ+'ları hedef göstermeye yönelik hamleler atıyor. Bu hamlelerden biri en net biçimde Onur Yürüyüşleri'ne yönelik tehditler ve Fikirde Birlik ve Mücadele Platformu adıyla başlatılan karalama kampanyasında kendisini gösterdi. Başlatılan "Büyük Aile Buluşmaları" bizlere gösterdi ki iktidar; LGBTİ+'lara yönelik

nefret ve düşmanlaştırma politikalarına güç vermeye devam ediyor. Çürüme, sapkınlık gibi söylemlerle LGBTİ+'ların varlığı aile kurumunun karşısında bir tehdit olarak konumlandırılıyor. Başörtüsü tartışmalarıyla meclise sunulan yasa önerisiyle birlikte AKP-MHP tarafından ailenin tanımına yönelik değişiklik talebi de oylamaya sunuldu.

Özne siyaseti

Salt iktidar değil Millet İttifakı da, bu krizlerin sancılarını birebir hayatın içerisinde yaşayan LGBTİ+'ları görünmezleştirmeye yönelik politikalarına devam ediyor.

Millet İttifakı, yayınladığı deklarasyonda LGBTİ+'lara yönelik herhangi bir politik söylem şöyle dursun; LGBTİ+'lar Millet İttifakı'nın gündeminde yer almıyor. Bu konuda iktidarın izlediği yöntemlerin dışında bir yöntem izlemiyor. 20 Kasımlardan Onur Yürüyüşlerine LGBTİ+'lar politik olarak kendi konumunu belirlemiş ve taleplerini yükseltmiştir. LGBTİ+ yoksulluğunu gündemine alan, savaşa karşı, nefret cinayetlerini ve söylemlerini sona erdirecek politikalar üretmeye dair talepler her geçen gün güç kazanıyor. Bu taleplerin Emek ve Özgürlük İttifakı ile buluşması, kendini var etmesi tesadüf değil. LGBTİ+'ların düşmanlaştırma politikalarına ya da görünmezleştirmeye karşı kendi sözünü söyleyebildiği, bir tartışma konusu olmaktan çıkıp özne olduğu bir politik hat Emek ve Özgürlük İttifakı ile mümkündür.

EMEK

Amasra maden işçileri katliamı, işçilerin canı pahasına büyüme mantığının bir sonucu olarak göstere göstere gelen bir iş cinayetidir.

Bütünlüklü sınıf siyaseti ihtiyacı

Güç, zamanın hızlı aktığı günümüzdeki mücadelenin içerisinde an an yapılan müdahalelerle kazanılabilir.

Juliana Gözen

(...) *1. sayfadan devam*

İşçi sınıfının yıkması gereken barajlar

Kapitalist üretim ilişkileri kapsamında; emeğin sömürüsünü derinleştirme, güvencesiz çalıştırma, mobbing uygulama ve her türlü baskıyı temel alan emek rejimleri, toplumsal alanın belirleyici ve karakteristik özelliğidir. Nitekim, sermaye ve iktidarın, 2008'den itibaren dünya çapında krize giren sistemin çarkları yavaşlamasın diye attıkları her adım, emeğin sömürüsünü arttırma ve emekçileri örgütsüz bırakmak doğrultusunda yaşanmıyor mu? Sermayenin neoliberal politikalarının doğası gereği emeğe yönelik gerçekleştirdiği stratejik saldırı ve kuşatmalar, işçi sınıfının mücadelesi ile kazandığı hakları bugün fiili olarak kullanamama hatta bu hakların tek tek kaybedilmesi durumunu yaratmaktadır. Tüm kurumlarıyla devlet, işçi sınıfının sendikal örgütlenme ve kazanılmış diğer haklarını gasp etme konusunda patronların emrine amade bir konumdadır.

Artan işsizlik, ücretlerin düşürülmesi, sendikasızlaştırma ve sendikaları devlet desteğiyle sermayenin işbirlikçisi haline getirmede ifadesini bulan sermaye sınıfının saldırıları karşısında sorun, işçi sınıfının kazanılmış haklarına örgütlü biçimde sahip çıkma ve emek sömürüsüne karşı mücadele örgütlerini kurabilmesinde

düğümlenmektedir.

İşyeri komiteleri

Siyaset verili anların doğurduğu fırsatlara indirgenemez; kapitalist toplumların temelinde yatan sınıfsal karşıtlıktan üretilir. Ama, şüphesiz bu vurgu, verili anların mücadele içinde yarattığı fırsatlara göz kapamak anlamına gelmez. İşçi sınıfının insanca yaşanabilecek ücreti koparıp alması ve kazanılmış tüm hakları kullanabilmesi, patron sınıfına karşı cenge gitmek anlamına geliyor. Bu savaşın kazanılması, örgütlü işçi sınıfı iradesinin sadece ekonomik değil, aynı zamanda demokratik ve politik mücadelesine bağlı. Neoliberal saldırı sonucunda sınıf hareketinde yaşanan zaafları aşabilmek için, patronun denetleyemediği ve müdahale edemediği bağımsız işçi iradesiyle örgütlenen öz örgütlenmeler yaratmak gerekiyor. İnsanca yaşam koşullarına ulaşmak için her bir talebi toplumsallaştırabilmek, işçi sınıfının çıkarları temelinde çalışma koşullarını düzeltmek, işçi güvenliğini maliyet kaleminden çıkartarak patronun zorunlu yükümlülüğü yapmak; ancak ve sadece işyerlerinde komitelere dayanan bir örgütlenme ve bu esasın belirlediği bütünlüklü sınıf siyaseti ile mümkündür.

İnsanca yaşam

Milyonlarca işçinin ücretini doğrudan belirleyecek olan asgari ücret tartışmasına bu yollardan geçerek gelecek olursak, masanın altından işçilerin örgütlü gücüyle yapılacak her türlü basınç çıkacak olan sonucu belirleyecektir. Masada uçuşan rakamlar ve istatistikler, işçinin insanca yaşayabileceği temel ihtiyaçlarının karşılanmasından çok uzak; neoliberal sınırlar içinde kalıyor ve Türkiye sermayesinin azami büyümesini sağlama hesaplamalarından geliyor. Bunu tersine çevirmek, şüphesiz "güç olabilmek" ile mümkün. Güç, zamanın hızlı aktığı günümüzdeki mücadelenin içerisinde an an yapılan müdahalelerle kazanılabilir.

O halde asgari ücretin belirlenmesi sürecini, sadece ücretin rakamsal belirlenmesine sıkıştırmadan, sağlık, barınma, eğitim gibi temel ihtiyaçların ücretsiz sağlanması talepleriyle birleştiren bir mücadele hattı ile örgütlemeliyiz.

Sermaye iktidarın emek düşmanı politikalarından besleniyor

Büyük patronlar zenginleşip emekçiler yoksullaşıyorsa; sorunun iktidarının kötü yönetimi değil de sınıfsal bir tercih olduğu ve bu tercihin de sermayeden yana olduğu açık değil mi?

H.Arıkuşu

Temmuz ayında Manisa'da, Serel Seramik patronu Gaye Akçen, direnişteki işçilere karşı: "Önce Allah sonra hükümet beni korur" diyerek sermaye-hükümet ilişkisini bilinçlere netçe kazıdı. Ne tesadüftür ki patronun duası hızla kabul gördü ve 2 ay sonra Serel Seramik ekim ayının en büyük ikinci yatırım teşvik belgesini hükümetten aldı. Patronun bu "öğretici" ifadesinin doğruluğunu AKP-MHP iktidarının sınıfsal ve siyasi tercih gerçekliğini, ekonomideki çarpıcı rakamlara bakarakta görebiliyoruz.

Sermaye büyürken emekçiler yoksullaşıyor

DİSK-AR'ın açıklamalarında görüldüğü üzere; Türkiye'de reel ücretler dörtte bir oranında gerilerken bankalar karlarını dört kat arttırmış.

İktidarın dilinden düşürmediği "Türkiye Ekonomisi" büyüyor meselesine gelince; araştırmalar son 6 yılda yüzde 4,2'lik bir büyümeyi işaret ediyor. Ancak emekçilerin payı da yüzde 9 azalmış. Ekonomi pastası büyüyor ama emekçilere düşen dilim giderek azalıyor.

İşçiler neylesin böyle büyümeyi! Önemli olan ekonomik "büyüme" değil "bölüşüm" deki adalet ve eşitliliktir.

Bir cehennem

İktidarın uyguladığı sermaye yanlısı politikalarla Türkiye, bir "emek cehennemi"ne çevrildi. Mücadele tarihi göstermiştir ki, işçiler, ekonomik ve sosyal olarak kendini geliştirebileceği en büyük gücü, sendikalaşma, grev ve toplu sözleşme hakkında bulurlar; hükümetlerin vaatlerinde değil. Son 20 yıllık AKP iktidarı döneminde sendikalaşma oranı yüzde 53 ten yüzde 13'e gerilemiş.

Cehennemin bir başka yüzü işsizlik, güvencesiz çalışma ve artan iş cinayetleri. Her gün ortalama dört işçi, iş cinayetlerinde ölürken; iktidar bunu "kaza" "kader" deyip geçiştiriyor. Kişi başına milli gelir cumhuriyet tarihinde ilk kez üst üste 7 yıl azalmış; Türkiye, gelir eşitsizliğinde Avrupa'da ilk sırada; halkın yüzde 58'i borçlu. Kadınlar erkeklere göre 2 kat daha yoksul. Yoksulluğu en yakıcı olarak hissettiren bir olgu olarak enflasyon oranı ENAG tarafından yüzde 170 olarak açıklandı.

İşte sermayeye cennet emekçiye cehennem olan Türkiye gerçekliği.

Sebebi kötü yönetim mi?

Ülkede ekonomik kriz derinleşip, enflasyon, yoksulluk artarken, her şeyin sorumlusu iktidarın kötü yönetimi mi? Yoksa bu bir sınıfsal tercih mi?

"Faiz sebep enflasyon sonuçtur" mottosundan hareketle faizler düşürülüp ihracat artıyorsa; büyüme gerçekleşip karlar katlanıyorsa, büyük sermaye için sorun yok. Asıl darda kalan işçiler, emekçiler. Büyük patronlar zenginleşip emekçiler yoksullaşıyorsa; sorunun iktidarının kötü yönetimi değil de sınıfsal bir tercih olduğu ve bu tercihin de sermayeden yana olduğu açık değil mi?

Deniz İşçileri ne istiyor?

İş cinayetlerinde ölenler, ihmaller sebebiyle yaralananlar, asbestli gemilerde çalıştığı için kanser olanlar, kimyasallara maruz kalanlar ve daha saymakla bitmeyecek sorunlarla deniz işçileri fırtınalardan daha çok boğuşuyorlar.

Efecan Özcan

15. yüzyılda yeni dünyanın keşfi ile birlikte denizcilik tüm dünyada hem savaşlarda hem de ticarette üstünlük sağlanması amacıyla sömürgeci güçlerin bir numaralı aracı olmuştur. 18. yüzyıl köle ticareti için Marcus Rediker Köle Gemisi kitabında "Savaşlar örgütlü insan hırsızlığının örtülü adıydı" diyordu. Sanayi devrimiyle makineleşmenin gelişmesi gemilerin de modernleşmesini sağladı ve böylece kölelerin kürek çektiği gemiler tarihe karıştı. Ancak kapitalist sistemin devamı için gemilerde çalıştırılacak modern köleler icat edilmişti: "Deniz İşçileri"

Bitmeyen sorunlar

Denizcilerin büyük bir kısmı altı ilâ sekiz aylık kontratlarla şartların ağır olduğu gemilerde çalışıyor. Uzun çalışma saatleri ve yorgunluk bir yana dursun, gemi içi mobbing ve psikolojik şiddet önemsiz gösterilerek denizciliğin bir parçasıymış gibi normalleştiriliyor. Karada çalışanlardan farklı olarak deniz işçileri, çalışma saatleri bittikten sonra evlerine dönmeyi bırakın, hiç anlaşamadığı insanlarla aynı sofrayı paylaşmak zorunda kalıyorlar. Maalesef bunun

pek tabii bir neticesi olarak gemilerde şiddet olayları sıklıkla yaşanıyor. Kadın ve LGBTİ+ olmak toplumun genelinde ayrımcılığın merkezine konmak için yeterli bir durumken, gemide kadın ve LGBTİ+ olmak bunu misliyle yaşamak demek. Çok kültürlü gemilerde Alevi ya da Kürt olmak iş kaybetme sebebi olurken, yabancılarla birlikte çalışırken de Türk ya da Sünni olmak sorun olabiliyor. Gemi dışındaki sorunlar da deniz işçilerinin belini kırıyor. Torba yasalarla kıdem tazminatları, yıpranma payları gibi haklar gasp edildi şimdilerde de pasaportun güçsüzleşmesi sebebiyle gemilere katılma ve gemilerden ayrılma sorunları arttı. Eski bakımsız gemilerde çalışmak zorunda kalanlar denetimlerden geçemeyip gemilerin tutulması sebebiyle mahsur kalıyorlar ve hatta maaşlarını alamayıp gurbette terk ediliyorlar. İş cinayetlerinde ölenler, ihmaller sebebiyle yaralananlar, asbestli gemilerde çalıştığı için kanser olanlar, kimyasallara maruz kalanlar ve daha saymakla bitmeyecek sorunlarla deniz işçileri fırtınalardan daha çok boğuşuyorlar.

Nedenler ve çözümler

Mevcut düzen sorunları çözerken ancak sermayeyi kollayan bir yaklaşım ile denizcilere şirin gözükecek uygulamaları tasarlıyor. Pandemi süresinde tedarik zincirindeki ciddi sorunlar nedeniyle deniz işçilerinin kıymeti vurgulanmış ama gerek gemilerdeki gerekse limanlardaki sorunlar ele alınmamıştır.

2008 sonrası dönemde denizcilerden alınan kıdem tazminatı ve yıpranma payı hakları derhal tüm işçilere geri verilmelidir ve gemi, liman, tersane, gemi söküm alanlarındaki işçilerin çalışma koşulları insan onuruna yakışır standartlara getirilmelidir.

Bunlar elbette altın tepside bizlere sunulmayacağı için tüm deniz işçilerinin örgütlü mücadele vermesi esastır.

EKONOMİ

Mustafa Durmuş

AKP'nin 20 yıllık ekonomi politikası her açıdan büyük bir çöküş yaşıyor.

"İnşaat kapitalizmi" çöktü, ekonomi ve toplum altında kaldı

Hazine bu yıl dış borçlanmasını yüzde 10 gibi yüksek bir orandan yaparken, 2023 yılı Merkezi Yönetim Bütçesine faiz ödemeleri için 566 milyar TL'lik bir ödenek konuldu.

20 yıldır ülkeyi kesintisiz biçimde yönetmekte olan AKP hükümetlerine iktisadi alanda yöneltilen en önemli eleştirilerin başında "belli bir kesimi zenginleştiren buna karşılık toplumun büyük bir kesimini yoksullaştıran" bir stratejiyi yürütmüş olmaları geliyor.
AKP hükümetleri 2003 sonrasında dünyadaki küresel likidite genişlemesinden hem doğrudan yatırımlar hem dış krediler hem de sıcak para girişleri biçiminde ciddi biçimde yararlandı. Diğer yandan bu süreçte ulusal gelirin ortalama yüzde 25'ine denk düşen vergi gelirlerine, 70 milyar doları bulan özelleştirme gelirlerine, kamu bankalarının ve TCMB'nin milyarlarca lirayı bulan kârları ve 15 Temmuz 2016 darbe girişimi sonrasında ilan edilen OHAL ile birlikte milyarlarca dolarlık şirketlere, mal varlığına ve servete el konuldu. Ayrıca bu 20 yıllık dönemde hem TL hem de döviz cinsinden iç borçlanma da bir diğer gelir kaynağıydı.
Neticede, ülke insanında sahte bir "zenginleşiyoruz algısı" yaratan yüz binlerce konut, lüks rezidanslar, AVM'ler, plazalar, şehir hastaneleri, şehirlerarası duble yollar, büyük köprüler ve görkemli camilerden oluşan ve dünyada 'Beyaz Fil' olarak da adlandırılan devasa büyüklükte bir inşaat ekonomimiz oldu.

Devasa borç stoku

Ülke önümüzdeki yıl aynı anda yapılacak olan iki seçime doğru yol alırken, bu dönemden geriye büyük çapta bir borç stoku kaldı. Ülkenin toplam iç ve dış (özel ve kamu) borçları bu yılın üçüncü çeyreği itibariyle 16,5 trilyon TL'yi bulurken, dış borçlar son 20 yılda neredeyse üç katına çıkarak bu yılın haziran ayında 444 milyar doları aştı. Toplam borçlardaki özellikle 2022 yılının ilk 9 ayında görülen aşırı büyümenin nedenleri iç borçlar açısından yüksek enflasyon ve dış borçlar açısından hızla artan döviz kurları oldu. Bu borçların içinde özel kesimin ve bilhassa bankacılık dışı reel sektörün borçları toplam borçların yüzde 60'ından fazlasını oluşturuyor.

Yoksullaşma ve artan otoriterleşme

Bu süreçte iç ve dış borçlara ödenen faizlerin yüksekliği rekor düzeye çıktı. Öyle ki hazine bu yıl dış borçlanmasını yüzde 10 gibi yüksek bir orandan yaparken, 2023 yılı Merkezi Yönetim Bütçesine faiz ödemeleri için 566 milyar TL'lik bir ödenek konuldu.
Böyle bir iktisadi modelin siyasal izdüşümü otoriter ve militarist bir siyasal yapılanma iken, sosyal izdüşümü gelir ve servet dağılımının emekçiler aleyhine olmak üzere daha da kötüleşmesi ve ülkedeki yoksulluğun derin bir yoksulluğa dönüşmesi biçiminde oldu.

Yaşam maliyet krizi ve işsizlik

Bu yılın ilk 10 ayındaki cari açık (geçen yılın aynı dönemine göre yıllıklandırılmış) beş kata yakın artarak 8,6 milyar dolardan, 43,5 milyar dolara yükseldi.

2018 yılından itibaren derinleşen döviz krizinin yanı sıra, iktidar izlediği yanlış faiz politikalarıyla manşet enflasyonu resmi olarak yüzde 80'in üzerine ve gıda enflasyonunu yüzde 100'ün üzerine çıkarınca, bu kriz aynı zamanda bir yaşam maliyeti krizine ve açlık krizine dönüşmeye başladı.
Bu politikalar gençler arasındaki işsizliği yüzde 25'in, ülkedeki toplam işsiz sayını ise 7 milyonun üzerine çıkardı. Diğer yanda ülke muadil ülkeler arasında yüzde 48'lik bir istihdam oranı ile en düşük istihdam oranına sahip olurken, bu istihdam büyük ölçüde kayıt dışı, güvencesiz, düşük ücretli ve daha ziyade geçici bir niteliğe sahip oldu. Öyle ki 20 yılın sonunda ülkede her çalışan üç kişiden sadece birinin kayıtlı ve kalıcı-güvenceli bir işi var. Kadınlar açısından durum daha vahim zira her beş kadından biri dahi böyle bir imkâna sahip değil.

"Yerli ve milli büyüme modeli"

Son bir-iki yıldır iktidar tarafından, "ihracata yönelik yerli ve milli büyüme modeli" ile ihracatın artacağı, ithalattaki artışın yavaşlayacağı, kurun düşeceği, böylece enflasyonun giderek sönümleneceği ve ekonomik büyümenin de hızlı bir biçimde sürdürüleceğini ileri sürülüyordu. Ancak istatistiki veriler ve diğer somut gelişmeler bunun böyle olmadığını, aksine bu modelin kısa sürede çöktüğünü gösteriyor.

Dış ticaret açığı ve cari açık patladı

Ocak-Ekim 2022 döneminde ihracat yüzde 15,4, ithalat yüzde 39,4 arttı. Ekim ayında ise ihracattaki artış sadece yüzde 3,0 olurken, ithalat yüzde 31,4 yani 10 kat daha fazla arttı.

Enerji hariç ithalatın yüzde 29,6 artması, ithalattaki (2022 Ocak-Ekim döneminde) ara mallarının payının yüzde 81,2, sermaye mallarının payının yüzde 10,8 ve tüketim mallarının payının yüzde 8,0 olması, 20 yılın sonunda hem üretimin hem de ihracatın nasıl dışa bağımlı hale getirildiğinin bir kanıtı niteliğinde.
Benzer bir biçimde, Ekim ayında imalat sanayinin toplam ihracattaki payının yüzde 94,7 buna karşılık yüksek teknolojili ürünlerin imalat sanayi ihracatı içindeki payının sadece yüzde 3,9 olması ihracata dönük işletilen bu birikim stratejisinin fakirleştirici bir ekonomik büyümeye yol açtığını ortaya koyuyor.

"Eşitsiz Değişim" ve emperyalist sömürü

İlk 10 ayda ihracatın ithalatı karşılama oranı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 84,3'ten yüzde 69,7'ye gerilerken, dış ticaret haddinin 74,4'e kadar düşmüş olması, ülkenin eşitsiz bir değişim üzerinden nasıl sömürüldüğünün ve yoksullaştırıldığının açık bir diğer göstergesi.
Bu dönemde (Ekim'den Ekim'e yıllıklandırılmış) dış ticaret açığı üç kat artarak -27,9 milyar dolardan -83,1 milyar dolara çıktı. Paralel olarak bu yılın ilk 10 ayındaki cari açık (geçen yılın aynı dönemine göre yıllıklandırılmış) beş kata yakın artarak 8,6 milyar dolardan, 43,5 milyar dolara yükseldi. Cari açığın (Ocak-Ekim döneminde) yaklaşık yüzde 55'i 'Net Hata ve Noksan' adlı "sebebi belli olmayan sermaye girişleri" kaleminden karşılanıyor. Geçen yıla göre bu şekilde finansman yaklaşık 2,2 kat artmış durumda.
Dış ticaret açığı ve cari açıktaki artışın giderek büyümesi, hem dövize olan ihtiyacın artması ve kurun ve enflasyonun yükseleceğinin bir işareti hem de olası bir dış döviz- borç krizinin işareti olarak okunmalı.

Enflasyon fırladı

Mevcut tablo siyasal iktidarın arkasına sığındığı tek gösterge olan iktisadi büyümenin daralmaya dönüştüğünün ve ardındaki iktisadi modelin çöktüğünü gösteriyor.

Tüketici fiyat endeksi (TÜFE) bu yılın Kasım ayında yıllık yüzde 84,4 (aylık yüzde 2,9) ve gıdada yüzde 102,6 oldu. Aynı ay Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksinin yıllık yüzde 136,0 (aylık yüzde 0,74) artması, Ekim ayında Tarım Ürünleri Üretici Fiyat Endeksinin yıllık yüzde 163,3 (aylık yüzde 4,5) artması, Hizmet Üretici Fiyat Endeksinin yıllık yüzde 104,3 (aylık yüzde 2,0) artması ve son olarak bağımsız iktisatçılar grubu ENAG'ın hesapladığı yıllık enflasyonun yüzde 170,7 (aylık yüzde 4,24) olması, TÜİK'in enflasyonu olduğundan daha düşük göstermeye devam ettiğinin bir göstergesi.

İşsizler arttı, istihdam azaldı

Siyasal iktidar, söz konusu model altında özellikle de ihracat sektöründe olmak üzere istihdamın artacağı, işsizliğin ise azalacağını ileri sürse de TÜİK verileri bu öngörüyü doğrulamıyor. Zira resmi verilere göre, mevsim etkisinden arındırılmış işsizlik oranı bu yılın Ekim ayında yüzde 10,2 (3,5 milyondan fazla işsiz) seviyesinde iken, istihdam oranı yüzde 48,0 oldu.
Diğer yandan DİSK-AR'a göre, geniş tanımlı işsizlik oranı yüzde 20'ye yakın ve işsiz sayısı 7,3 milyonun üzerinde. Ayrıca ülkede çalışma çağındaki 64,5 milyon kişinin sadece 21,4 milyonu kayıtlı ve tam zamanlı istihdamda yer alıyor. Bu oran kadınlarda sadece yüzde 18.

Ekonomi daralıyor

Ekonomi bu yılın ikinci çeyreğinde yüzde 6,7 büyümüştü. Bu yılın üçüncü çeyreğinde ise, yıllık olarak geçen yılın aynı çeyreğine göre, sadece yüzde 3,9 büyüyebildi. Dahası, mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış GSYH zincirlenmiş hacim endeksi, bir önceki çeyreğe göre yüzde 0,1 azaldı. Bu çeyrekte hane halkı tüketim harcamaları yüzde 19,9 ve devletin nihai tüketim harcamaları yüzde 8,5 artarken, yatırım harcamaları azaldı zira gayrisafi sabit sermaye oluşumu yüzde 1,3 geriledi.
Yüzde 3,9'luk üçüncü çeyrek büyümesine özel tüketim harcamaları 2,4 yüzde puan pozitif katkı yaparken, dış ticaret 2,5 yüzde puan negatif katkı yaptı.
Bu gelişme siyasal iktidarın arkasına sığındığı tek gösterge olan iktisadi büyümenin daralmaya dönüştüğünün ve ardındaki iktisadi modelin çöktüğünün somut ifadesidir. Yani ekonomi kredi pompalaması ve seçim harcamaları biçiminde sadece tüketim harcamaları ile bu kadar büyütülebildi.

Emekçilerin payı azaldı

Son olarak, üçüncü çeyrekte de ekonomi büyürken, işçilerin/emekçilerin milli gelirden aldığı pay geçen yılın aynı çeyreğinde yüzde 29,5'ten bu yıl yüzde 26,3'e geriledi. Sermayenin aldığı pay ise aynı dönemde yüzde 54,1'den yüzde 54,8'e çıktı.
Bu çeyrekte üretimden alınan vergilerin binde 6 oranında azalması vergisel teşviklerin sermaye kesimine kullandırıldığının, işçilerin milli gelirden aldığı payın işçi sayısında ciddi bir artış varken yüzde 26'ya kadar gerilemesi ise ciddi bir emek sömürüsünün ve buna paralel olarak gelir dağılımının çok daha kötüleştiğinin somut bir işareti.
Ülkenin süper zenginlerinin toplam servetlerini, Covid-19 salgını sırasında dahi, yüzde 60 oranında artırarak servetlerinin ulusal gelir içindeki payını 2020'de yüzde 5'ten 2021'de yüzde 8'e çıkarmış olmaları ise izlenen ekonomi modelinin kimleri zengin ettiğinin bir kanıtı gibi.

Sonuç olarak

20 yılın sonunda ekonomide yaşanan krizlerin ve nihayetinde çöküşün üretim biçiminden kaynaklanan sistemik nedenleri olduğu gibi, ülkeyi yönetenlerin yaptıkları tercihlerden, özellikle de bunların daha da derinleştirdiği bölüşüm ilişkilerini adaletsizliğinden kaynaklı nedenleri de söz konusu.
Öte yandan, ülkeyi yönetenlerin ne benimsedikleri ideoloji ne de sınıfsal konumları bu gerçeği anlamaları için yeterlidir.
Bu sorunların kalıcı bir biçimde çözümü, kısa dönemde öncelikle, gerçek bir katılımcı halk demokrasisinin inşasını, emekten yana ekonomi politikalarının cesur biçimde uygulanmasını, orta dönemde ise antikapitalist, demokratik katılımcı bir ekonomi modelinin hayata geçirilmesini gerekli kılıyor.

DÜNYA

Dünya halkları hareket halinde.

Peru'da dejavu

Castillo kendisini destekleyen yerli, işçi ve emekçi kitleleri arkasına alıp, reformlar gerçekleştirmek yerine gerici bir yöntemi kullandı ve oligarşinin eline düştü. Aynı hatayı Evo Morales de yapmıştı ve aynı şeyler onun da başına gelmişti.

Berk Deniz

2 Ekim'de Brezilya'da yeniden yükselen solun rüzgârı, ABD destekli sağcılar tarafından bu sefer Peru'da kesildi. Öğretmen grevlerinin öncülerinden biri olan Pedro Castillo, sağcıların çoğunlukta olduğu meclis tarafından yapılan bir darbe ile görevden alındı. Castillo, 2021'de aşırı sağcı Alberto Fujimori'nin kızı Keiko Fujimori'yi ikinci turda yenerek cumhurbaşkanı seçilmişti. Neoliberal politikaların bitirilmesi, "marjinalleşmiş" yerlilerin haklarının sağlanması ve baba Fujimori'den kalan darbe anayasasının değiştirilmesi hedefleriyle yola çıkmıştı. Fakat bu süreçte sermayeye verdiği tavizler, kendi toplumsal tabanının desteğini kaybetmesine neden olarak onu şu anki duruma sürükledi.

Engeller

Castillo 2021'de Fujimori ailesini; yoksul köylülerin, yerlilerin ve ezilenlerin desteği ile seçimin ikinci turunda yendi. Özellikle neoliberal politikaların bitirilmesine yönelik ve Güney Amerika'da neredeyse her ülkede olan yerlilerin haklarının verilmesi ile ilgili politikaları uygulamaya başladı. Seçimden hemen sonra uygulanmaya başlanan bu politikalar önemli iki engele takıldı. Birincisi meclisin aritmetiği ve ikincisi -ki asıl önemli olan- sermayeye karşı girişilen bu süreçte onunla mücadele etmek yerine, sermaye ile uzlaşmaya çalışılması. Castillo, seçimden sonra sol koalisyonun hızlıca dağılmasından sonra partisi Özgür Peru'dan ayrılıp "bağımsız" bir biçimde cumhurbaşkanlığı görevine devam etti.
Marksist-Leninist parti olan Özgür Peru'nun adayı olarak seçilen Castillo'nun partiden ayrılması hem tabanın tepkisini çekti hem de sağcı medyanın, şirketlerin, sağcı meclisin hedefindeyken onu yalnız bıraktı. O dönem meclisten gelen istifa çağrıları, gensorular ile baş edemedi ve yavaş yavaş bu sürece gelindi. Siyaseten yapacak hamle bulamayan Castillo çareyi orduya güvenerek meclisi feshetmekte buldu ve başarısız oldu, görevden alındı. Peşinden ezilenler, işçiler, yerliler sokaklara çıktı fakat Castillo kendi pasif politikasının kurbanı oldu bile.

Azil sürecinin yolu

Aşırı sağcı Fujimori ailesini yendikten sonra Castillo'nun karşısında önemli bir engel bulunmaktaydı. Her ne kadar cumhurbaşkanlığı makamında Castillo olsa da karşısında sağcıların baskın olduğu bir meclis bulunmaktaydı. Özellikle seçimden sonra ABD güdümlü OAS'ın (Amerikan Devletleri Örgütü) ziyaretlerinin artması ve mecliste sürekli Castillo'nun azledilmesine yönelik hamlelerin yapılmasına karşılık Castillo oldukça pasif bir politika sürdürdü. Bu pasif politikasının kaynağı ise Peru oligarşisine duyduğu güvendi. Partisinden istifa etmesinden kaynaklı yalnız kalmamak için seçimlerden sonra oligarşiye verilen bazı tavizler -CONFİEP'in (Peru'nun işveren konfederasyonu) istemediği bakanları tasfiye etmesi gibi- ise Castillo'nun toplumsal desteğini de oldukça azalttı. Böylece Castillo kendisini destekleyen yerli, işçi ve emekçi kitleleri arkasına alıp, reformlar gerçekleştirmek yerine gerici bir yöntemi kullandı ve oligarşinin eline düştü. Aynı hatayı Evo Morales de yapmıştı ve aynı şeyler onun da başına gelmişti. Castillo, artık meclisin hamlelerine dayanamayarak meclisi feshetti ve bunu yaparken arkasında ordunun duracağını düşündü ve bu yüzden kitleleri sokağa çağırmadı, devrimci bir meclis toplama hamlesini yapmadı. Sonuç olarak Castillo tutuklandı, hakkındaki suçlamalar kabul edildi ve başkan yardımcısı Dina Boluarte -kendisi zamanında sol partiden atılmıştı- başa geçti. ABD ve OAS bu hükümeti hemen tanıdı ve sonuç olarak Fujimori artığı aşırı sağcıların başı çektiği, emekçi düşmanlığının ana fikir olduğu bir hükümet kuruldu.

Peru halkı direnmeye devam ediyor

Yerliler, işçiler, emekçiler ve tüm ezilen kesimler günlerdir sokakta ve "tekrar seçim" taleplerini en yüksekten söylemeye devam ediyorlar.

Meclis darbesinden sonra özellikle yerlilerin ve emekçilerin yoğun yaşadığı bölgelerde kitleler sokağa çıkmaya başladı. Castillo onların umutlarını baltalamış olsa da, halk karşı karşıya olduğu durumun oldukça farkında. Sermaye sadece Castillo'yu devirmek ile kalmayacak, daha da ilerisini düşünmeye devam edecek. Tam olarak bu sebepten dolayı halkın sermayeye olan öfkesi hala diri. Halkın talepleri arasında en önemli talep ise aşırı sağcı meclisin seçiminin iptal edilip yerine tekrardan seçime gidilmesi. Peru'daki gelişmelerin bir diğer önemli noktası ise sokağa çıkan kitlelerin Castillo'yu doğrudan savunma gibi bir pozisyonda olmamasıdır. Castillo, ciddi anlamda bu sürecin mimarlarındandır ve halk bunu görmektedir. Fakat aynı zamanda unutulmamalıdır ki cumhurbaşkanının bir avuç sermaye yanlısı sağcı milletvekilleri tarafından seçilmesine karşı demokratik bir seçim istemek oldukça meşru ve haklı bir istektir.

Beklentiler

Yerliler, işçiler, emekçiler ve tüm ezilen kesimler günlerdir sokakta ve "tekrar seçim" taleplerini en yüksekten söylemeye devam ediyorlar. Bununla birlikte halk kitleleri yeni bir anayasa ve kurucu meclis taleplerini de yükseltmeyi sürdürüyor. Bolivya'da yapılan darbeden sonra devletin tüm şiddet aygıtları ile ezilenlere saldırısını net biçimde görmüştük. Özellikle yerli halkı bizzat öldürmek için saldıran Bolivya polisi, aşırı sağın ideolojisini de sokaklara taşımıştı. Peru, bu açıdan Bolivya'ya çok benzemekte. İki ülkede de yoğun bir yerli nüfusu var ve bu yerli nüfusun çoğunluğu genel siyasetten dışlanmış insanlar. Devlet şiddetinin artması ve halkın buna karşı direnmesi muhtemel gözüküyor. Hem halkın içerisinden gelen taleplerin güçlenmesi ve Güney Amerika tarihinden gelen sağcı şiddet geçmişi halkın direngenliğini arttıran unsurlardan.
Peru'da yaşananlar bizlere bir kere daha şunu göstermektedir: Kapitalizmin içerisinde gerçekleştirilmek istenen reformlar kendi içerisinde büyük bir çelişki barındırmaktadır. Bu reformların yapılması için kapitalist üretim ilişkileri, devletin içerisindeki sermaye odakları, medya, oligarşi ve diğer kapitalist düzen içi unsurların bertaraf edilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde sonuç tarihte olan birçok örnek gibi maalesef yenilgi olacaktır.

İran'da mollalar ve halk arasındaki mücadele büyüyor

Kürt halkının direnişini sürdürmesi, İran emekçileri ve halkları arasında mücadelenin büyümesi ve bunların sonucunda başta Hatemi gibi rejimin içerisinden gelen tepki sesleri, önümüzdeki dönemde rejimin işinin hiç de kolay olmayacağını açık bir biçimde gösteriyor.

C. Malatya

Mahsa Amini'nin öldürülmesinin ardından İran'da başlayan eylemler çeşitli biçimlerde ve yeni katılımlarla devam ediyor. İran halkının son yıllarda sıkça sokağa çıkmasının bir sonucu olarak süreklilik ve direnç kazanan eylemler, hem kazanım elde ediyor hem de rejimi yıkıcı bir şekilde sarsıyor. Buna karşılık molla rejimi ise bekleme pozisyonunu terk ederek havuç-sopa yöntemini devreye sokmuş durumda.

Mücadele büyüyor

Son yıllarda bütün dünyada olduğu gibi İran'da da kadınlar öncülüğünde başlayan eylemler, yine kadınların direnci ve mücadelesiyle ülkenin her tarafına yayılmış durumda. Uzun bir süre kadın direnciyle süregelen eylemlere işçiler ve esnaflar da katıldı.
İran İslam Devrimi öncesindeki grevlerle şahın devrilmesinde büyük pay sahibi olan İran işçi sınıfı, uzun bir zamandan sonra çeşitli fabrikalarda greve çıktı. Petrol gibi önemli sektörlerde greve çıkan işçiler, ekonomik krize ve rejime karşı tepkilerini bir arada gösteriyorlar. Diğer yanda esnaflar da işçilere benzer şekilde ekonomik kriz ve molla rejimine karşı tepkilerini tehditlere aldırmayarak kepenk kapatarak ortaya koydular. Şahı yıkan işçilerin ve esnafların bir arada mücadele alanına girmesi, mücadeleyi yeni boyutlara taşımakla birlikte rejim için çalan çanların sesini artırıyor.

Hamleler ve değişmezlik

Çanların sesini iyice duyan rejim de saldırı pozisyonuna geçti. Molla rejimi, sert ve yumuşak hamleleri bir arada gerçekleştirip kitleleri "sersemleştirerek" yok etmeyi planlıyor. İlk olarak rejim, zorunlu örtünmeyle ilgili yeni düzenlemelerle ortaya çıkan, ama kadınların fiili mücadelesiyle zaten işlevsizleşen İrşad Devriyeleri lağvetti. Ek olarak yeni "reformların" yolda olduğu ileri sürülerek halkın "teröristlere" uymamasıyla "yeni bir dönemin" açılabileceği vaat edildi.

Molla rejimi, "yeni dönem" ve "reform" vaatlerini yerine getirme konusunda halkı çok bekletmeyeceğini idamlarla gösteriyor. Rejim güçlerine şiddet uygulamamış, özellikle 20'li yaşlardaki gençleri (aralarında Kürt gençleri çoğunlukta) hiçbir adil yargılama olmaksızın idam eden rejim, değişmeyeceğini tekrar kanıtlamış durumda. İdamların yanı sıra zorla örtünmeye yönelik yeni "teknolojik" önlemler alınacağına dair söylentiler de değişmeyen tek şeyin molla rejiminin kendisi olduğunu ortaya koyuyor.
Rejimin değişmediğini gösterdiği bir diğer konu ise Kürtler. İsyanın en başından beri ayakta olan Kürt halkına yönelik Irak ve İran'da gerçekleştirilen saldırılar, mollaların önce Kürt halkındaki direniş ateşini, sonrasında ise İran emekçileri ve halklarındaki mücadeleyi bitirmeyi amaçladığına işaret ediyor. Fakat Kürt halkının direnişini sürdürmesi, İran emekçileri ve halkları arasında mücadelenin büyümesi ve bunların sonucunda başta Hatemi gibi rejimin içerisinden gelen tepki sesleri, önümüzdeki dönemde rejimin işinin hiç de kolay olmayacağını açık bir biçimde gösteriyor.

KADIN & KÜLTÜR & SANAT

Toplumsal özgürleşme mücadelemiz yaşamın her alanında sürüyor!

Faşizmin kurumsallaşmasına önemli bir barikat: Feminist İsyan!

Gözümüzü kazanmaya, koparıp almaya, somut taleplerimizi elde etmeye dikmeliyiz. Bu iddiayı kuşanırsak barikatımızı büyütebiliriz.

Didar Gül

2022'yi geride bırakıyoruz. 2015'ten bugüne AKP-MHP iktidar bloğunun faşizmi kurumsallaştırma hamlelerinde 2022 çok önemli bir yerde durdu. Bir yıla dönüp baktığımızda bu hamlelerin nasıl bir düzeye sıçradığını gözlemleyebiliyoruz. Geçirdiğimiz yılda, iktidarın hamlelerin karşısında ise sürekli olarak irili ufaklı direnişler vardı.

Kadınlar her yerde direnişte

Tüm bu direnişlerin ortak özelliklerinden biri de kadınların en ön saflarda olmalarıydı. Yıllardır eşit işe eşit ücret mücadelesi veren, emeği sömürülen ve yok sayılan, iş yerlerinde ilk gözden çıkarılan olan ya da insanlık dışı koşullarda çalışmak zorunda bırakılan kadınlar en öndelerdi. Gelişen, büyüyen, büyüdükçe biriktiren kadın hareketin/feminist mücadelenin etkisini görmek gerekiyor. Evlerde erkek şiddetine, sokakta erkek-devlet şiddetine karşı başkaldıran, hayatın her alanında direnmeye ve yol açmaya devam eden kadın hareketi kuşkusuz ki her mevzide kendini gösteriyor. Bu yüzden bugün kadın hareketinin toplumsal mücadele dinamikleri içerisinde tuttuğu yer önemli. 2022'nin hem 8 Mart'ı hem de 25 Kasım'ı bize bir kere daha faşizmi kurumsallaştırma hamlelerine kadın hareketinin ve feminist mücadelenin büyük bir barikat kurduğunu gösterdi.
Bu barikat iktidar bloğunu öyle korkutuyor ki 25 Kasım'da Taksim'de adeta terör

estirerek iki yüzden fazla kadını gözaltına alıyor, Kürdistan'ın dört bir yanında günlere yayılan eylem ve etkinlik yasakları ile kendini gösteriyor.
Yıllardır tüm saldırılara karşı geri adım atmayan, yasaklı alanları açan kadın hareketi bu 25 Kasım'da da kendi üzerine düşeni yaptı.

İktidarın karşı hamleleri

Diğer yandan da faşizmi kurumsallaştırma hamleleri hızlanıyor. 25 Kasım'ın hemen ardından özellikle Kürt kadın hareketine yönelik hamleler gösteriyor ki iktidarın zor dışında başka yolu yok ve elinden geleni ardına koymayacak.
Seçim sürecinde, faşizmin kurumsallaşması sertleşen adımlarla devam ederken bunun erkek egemen bakış açısından besleneceği açık. Şimdi karşımıza "yasak" olarak çıkarılan her şeyi kural haline getirmek istedikleri, uyguladıkları şiddeti sistemin kendine çevirmeye uğraştıkları bir çaba içerisindeler.
Bunun karşısında yasakları aşan, tüm saldırılara rağmen en önemli toplumsal dinamik rolünü koruyan bir kadın hareketi var.

Peki, bu yeterli mi?

Faşizmin yasağını "sizden müsaade istemiyoruz" diyerek yok sayan ve başta Taksim olmak üzere meydanları dolduran bir kadın hareketi gerçeğiyle yetinmemeliyiz. Mevcut durumda hareketin barikatını güçlendirmesi için belirli sıçramalara ihtiyacı var. Bu sıçramalar hem niteliksel hem de niceliksel dönüşümlerle elde edilebilir. Olanla yetinmeyen, üstüne koyan ve daha fazlasının arayışına giren bir pozisyon alınması gerektiği gerçeği tam da bu dönemeçte karşımıza çıkıyor.
Erkek egemenliğini, sermayenin çıkarları ortaklığında ama farklı kılıflarla sürdürmek isteyen iki ittifak da (hem AKP-MHP ittifakı hem de restorasyon cephesi) kadın hareketinin sınırlı düzeyde de olsa toplumun her kesiminde açığa çıkardığı bilinç sebebiyle farklı farklı biçimlerle kadınlara sesleniyor.
O yüzden şimdi çok daha "gözü açık" yan yana gelişlere ihtiyacımız var. Saldırı göğüslemekle birlikte, ileriye dönük adımlar da gerekiyor. Gözümüzü kazanmaya, koparıp almaya, somut taleplerimizi elde etmeye dikmeliyiz. Bu iddiayı kuşanırsak barikatımızı büyütebiliriz.

Kültür-sanat çalışmaları mücadelemizin neresinde?

Mücadele, kültür sanatın edimlerinin yaygın ilişkilenme ve duygulanımlar içerisinde bir araya getirme becerisinden besleniyor. Mücadele böylece yeni bir dil konuşmayı daha öğreniyor.

Kolektif

¨Sen yürürsün rüzgâr yürür¨ (Adnan Yücel)

Toplumsal özgürleşme mücadelemiz, seyri içerisinde yaşamın içerisindeki her şeyden öğrenmeye ve elbette her şeyin temelinde olan üretim ve tahakküm ilişkilerini değiştirmeye çalışıyor. Yani mücadelemiz genişliğini yaşamdan ve yaşamı inceleyen disiplinlerden alıyor. Onun için okullar da mücadele alanı haline geliyor, felsefe kitapları da. Çocuk şarkıları da belgesel filmler de özgürleşme pratiğine zorunlu aboneleri oluyor. Bir filmi okumak, nesnel dünyayı okumak olabiliyor, bir tiyatro kuramını içselleştirmekse yeni bir dünyanın filizlerini görmek anlamına gelebiliyor.
Yani mücadele kültür-sanattan öğreniyor. Ondan sebeptir flashmob eylemler, dans performanslarıyla iç içe protestolar, yürüyüşlere eşlik eden bandolar, bir eyleme tiyatrosu olarak 'ezilenlerin tiyatrosu', kampanyalar için yapılan şarkı uyarlamaları gibi pek çok şey ile mücadele alanlarında karşılaşıyoruz.
Elbette bu ilişki bu kadar değil! Mücadele, kültür sanatın edimlerinin yaygın ilişkilenme ve duygulanımlar içerisinde bir araya getirme becerisinden besleniyor. Mücadele böylece yeni bir dil konuşmayı daha öğreniyor. Bu dil, imgelerle, notalarla, görüntülerle, jestler ve mimiklerle bezeli, insana doğrudan ulaşan, etkili ve de toplumdaki hatırı sayılır bir kalabalığın bildiği bir dil.
Bu yeni dil ile beraber mücadelenin direnç noktaları boyutlanıyor.
Derdini ve hayallerini anlatabilme terminolojisi açımlanıyor.
Dahası da var: Mücadele kültür-sanata yön veriyor. Ne zaman toplumsal özgürleşme mücadelesi yükselse o zaman tüm kültür-sanat camiası yüzünü bu tarafa dönüyor. Şarkılar, filmler, tiyatro oyunları mücadeleyi konu alıyor ya da onun itkisiyle bağımsız üretimler yapıyorlar.
Gitarlar venceremos çalıyor, kadrajlar bizim sınıfın dertlerine ve ihtimallerine dönüyor, iktidarı alaya alan el çizimleri gözden göze ulaşıyor.
Yazıda üç yerden bakındığımız kültür-sanat ile toplumsal özgürleşme mücadelesinin ilişkisinin diyalektiği belki de Adnan Yücel'in ünlü şiirinden bir satırla özetlenebilir: "Sen yürürsün rüzgâr yürür".

Yaşatan istek peçetesi

İnternet dinleme platformlarında 35 milyon civarında şarkı var. Körleştirmekle ünlü bu kalabalığın içerisinde seçkiler yapmanın ve yoldaşlarla paylaşmanın önemini biliyoruz. Bu sebeple gazetemizde artık dinleme önerileri de olacak. Bu sayı için sadece 5 tane şarkı seçtik.
1.) 90'lar-2000'lerden şiir besteleriyle hatırlanacak müzik grubu Işığın Yansıması'nın Mevlâna şiirinden bestelediği kült şarkısı 'Şimdi Yeni Şeyler Söylemek Lazım. Üst üste defalarca dinlenilebilecek bu şarkıdan geçmişle olan zorunlu ilişkimizi sınırlı tutmak konusunda kışkırtıcı fikirler alıyoruz.
2.) İzmir'de çalışmalarını sürdüren Ahura ve Praksis'in ortak çalışması: Berayê Azadî (Özgürlük için). Şarkı İran'da halen devam eden halk direnişine selam veriyor. İran'daki genç bir müzisyen tarafından bestelenen şarkı, oradaki isyanın sembolü olmuş durumda ve de dünyanın çeşitli yerlerindeki müzisyenler de bu şarkıya repertuarlarında yer vererek İran'daki mücadeleye destek veriyorlar.
3.) Beksav bünyesinde çalışmalarını sürdüren ve kadınlardan oluşan Sarya Müzik Topluluğu'nun 25 Kasım Kadına Şiddetle Mücadele Mücadele Günü'nde yayınladığı 'Yaşamak İstiyoruz' şarkısı. Özgecan Aslan'a ithafen yapılan şarkıya video-klipte bir dans performansı eşlik ediyor.
4.) Yakın zamanda 25. yılını konserlerle kutlayan Peyk'in ¨Kapısı bol kilidi bol¨ diye tarifi ettiği dünyanın kıyıya varan ya da varamayan çocuklu yetişkinli göçmenlerinin hikayesi: 'Köleler Kilitler'. Şarkının sabırlı yangınına kayıtsız kalamayan onlarca müzisyenin çeşitli mecralardaki 'cover'ları da şarkının cabası olmuş.
5.) Turgut Uyar'ın 'Yokuş Yola' şiirinden Kasım Taşdoğan'ın Kürtçe'ye çevirip seslendirdiği Rê (Yol) şarkısı. 1980 darbesinin ardından Diyarbakır zindanlarını anlatan 14 Tırmeh (14 Temmuz) filminden görüntülerle birlikte şiir sesini, şarkı da görselini bulmuş!

Eleştirel kadrajlar

Okul Tıraşı filminde yatılı okuldaki çocukların kısıtlı sıcak su erişimiyle yaptığı toplu banyodaki şakalaşma soğuk suyla yıkanma cezasına dönüyor. Bu sebeple sağlık sorunu yaşayan bir çocuk ve onu takip eden olaylar: onun tedavisine karşı ilgisizlik, ilaçsız revir, gelemeyen ambulans, bu sırada keyfi yasak ve cezalarla ayakta duran okul yapısı ve kendinden güçlü kişiler tarafından ezilen kişilerin, kendinden güçsüze karşı ezen olması…
Resmi ideolojinin neferi olan okullardaki eğitim içeriğinden, yoksul Kürt çocuklarının "artık nüfus" sayılmasına, ezilenlerin ezene benzeme yozlaşmasından bireysel çözüm arayışlarıyla yaratılabilecek geçerli bir çıkışın olmadığının hatırlatılmasına kadar çokça meseleyi barındıran bir film. Özellikle eğitime ve çocuklara dair kafa yoran yoldaşlara önerimizdir.

Zırhlanma kitaplığı

Barış Yıldırım - Geniş Merdiven: Müzik Yazıları
Ters Kule Yayınları, 2022
Yazar, çevirmen ve müzisyen Barış Yıldırım, kitabında Türkiye'deki ilerici müziğin tarihselliğine dair yeni bağlantılar kuruyor. Theodorakis ve Ruhi Su üzerinden bugüne ilerici müziğin seyrini anlatıp bugün müziğimizin sorunlarına ve imkanlarına değiniyor. Kitap, mücadele ile ilişkilenebilecek müziğimizle ilgili yüzeyde değil derinde ve dolayısıyla da zorlu tespitler ve öneriler yapmaya girişiyor. Bu cesaret, şimdiye dek yayınlanan ve ilerici, muhalif, devrimci müzik başlığında inceleyebileceğimiz az sayıda yayının içerisinde önemli bir yer tutmasına neden olacak. Kitap, özellikle sanata, özelde de müziğe ve tarihsel toplumsal bağlamına ilgi duyanlara önerimizdir.

Sinaptik imgelem

Bertolt Brecht - Kitaplar Yakılıyor

Buyurunca Hitler Hazretleri

zararlı fikirlerle dolu kitapların yakılmasını

halkın önünde, alanlarda

öküzler odun yığınlarına araba araba kitap taşıdı.

Gözden düşmüş şairlerden biri,

Hem de en iyilerinden biri,

Şöyle bir göz gezdirdi yakılacak listesine,

Gitti aklı başından:

Unutulmuştu kendi adı

Hemen seğirtti çalışma odasına,

Sanki öfkesinden kanatlanmıştı.

O saat bir mektup karaladı zorbalara:

"Benimkileri de yakın!¨ dedi. ¨Benimkileri de!"

"Yapamazsınız bana bu kötülüğü,

kenarda bırakamazsınız beni!

Ben de hep gerçeği söylemedim mi kitaplarımda?

Neden davranırsınız bana yalancıymışım gibi?

Canı gönülden istiyorum işte:

Yakın benimkileri de!"

EKOLOJİ

Sokak hayvanlarının yaşam hakkı, kent hakkının parçasıdır.

Şehirde birlikte yaşam sokak hayvanlarının kent hakkıdır

Doğayı, hayvanları, göçmenleri, kadınları, LGBTİ+ları, çocukları, engellileri/sakatları, yoksulları, yaşlıları dışlayan, tektipleştiren, ayrıştıran, sistematik biçimde ölümle tehdit eden ve sömüren bir kent yaşamı mı tahayyülümüz?

Ayça Yüksel*

Sokak hayvanlarına ve özellikle köpeklere karşı yükselen nefret söylemlerinin neticesinde, Konya'da korkunç bir katliama şahit olduk. Hayvan barınağında -sistematik olduğu/olacağı çok açık olan- vahşi biçimde öldürülen köpeklerin görüntülerinin yaygınlaşması, hayvan hakları aktivistlerini, alandaki örgütleri ve STK'ları, aslında vicdanı olan herkesi harekete geçirdi.

Kentlerdeki sokak hayvanlarına yönelik şiddetin uzun bir geçmişi bulunuyor. Batı Avrupa şehirlerinde 1800'lerden itibaren sokak hayvanlarının toplatılması, barınaklara kapatılması, sistematik biçimde öldürülmesi ya da laboratuvarda denek olarak kullanılmak üzere el konulması gibi girişimlerle karşılaşılıyor. Modern tarih ve kent yaşamı, eril/normal/varsıl/erk insanın hayvanlar üzerindeki şiddet öyküleriyle dolu.

Türkiye'de ise bu konudaki en acı vaka, halk tarafından "Hayırsızada" olarak adlandırılan Sivriada'da gerçekleşiyor. 1910'da İstanbul'da toplatılan 80 bin köpeğin, bu adaya kitlesel sürgünü, korkunç bir soykırım ile sonuçlanıyor. Hayırsızada'dan yükselen köpek seslerinin ve leş kokularının uzun bir süre Boğaz'ın her yanını sardığı, yaşamı kuşattığı söyleniyor.

Sokak hayvanlarına yönelik şiddet ve bakım pratikleri üzerine çalışan Mine Yıldırım'ın** aktarımına göre; Hayırsızada katliamını, sokak köpeği tarafından ısırılan İngiliz bir diplomatın durumu tetikliyor. Ancak bunun öncesinde İstanbul'un sokak köpekleri nedeniyle "pis ve tekinsiz" olduğunu seyahatnamelerine/eserlerine dahil eden Batılı aydınların yorumlarının da süreçte azımsanamayacak bir etkisi söz konusu. Burada Batılı modern kentlere sorgusuzca öykünen bir yönetim anlayışıyla da karşılaşıyoruz. Oysa insan-hayvan, doğa-kültür, kadın-erkek, kent-kır gibi kesif ayrımlara dayanan bu modern kentte, bağımsız sokak hayvanlarına yer yok. Yani aslında şehir yaşamında sokak hayvanlarına yönelen şiddetin temelinde "insanmerkezcilik, modernleşme, batılılaşma ve medenileşme" gibi dinamikler de yatıyor.

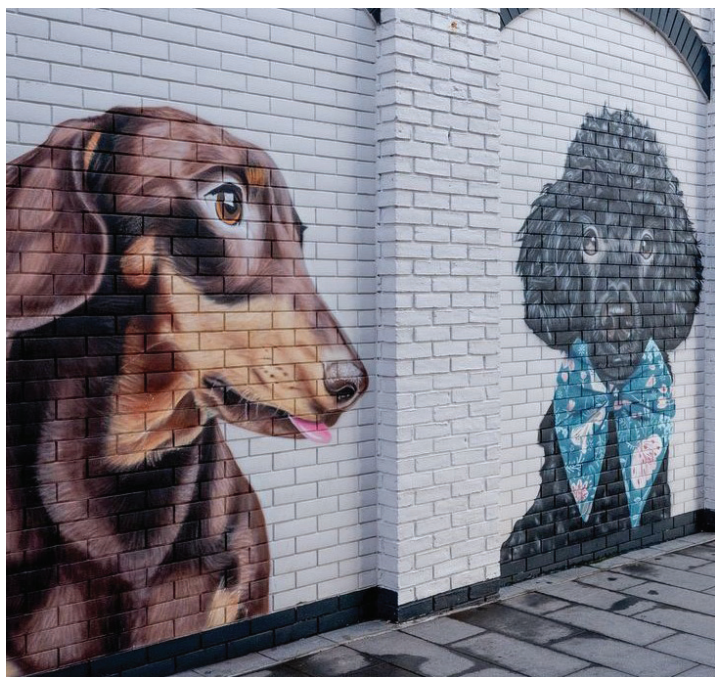

Şiddetin yayılımı

Peki Hayırsızada'ya yapılan köpek tecridinin tarihiyle Ermeni Soykırımı'nın tarihi arasındaki yakınlık bize ne söylüyor? Hayvanlara yönelik şiddet biçimlerinin beraberinde başka şiddet biçimlerine de dönüşmesi, gibi bir eğilim söz konusu olabilir mi? Yıldırım'ın aktarımına göre, konu hakkında yapılan araştırmalarda, seri katillerin geçmiş yaşamında mütemadiyen hayvana şiddet öyküsü taşıdığı gösterilmiş. Bu da demek oluyor ki akıl almaz şiddet biçimlerinin normalleştirilmesiyle beraber; yaşamı öldürülebilir ilan edilen kesim bugün köpeklerse yarın başka kesimler de olabilir.

Öte yandan coğrafyamızdaki kültür içinde sokak hayvanlarını kentin, mahallenin sakini olarak gören yaklaşımlar da var. Pek çok yerde hayvanlarla dostluk ve bakım temelli ilişkiler kuran örnekler gözlemleyebiliyoruz. Bu noktada hayvanlarının yerinin "barınak mı? ev mi? sokak mı?" olduğu sorusu yerine, "hepimiz için daha iyi bir yaşam ortamı nasıl kurulabilir?" sorusunu düşünmek daha anlamlı.

İnsanlara olan yararlarından bağımsız olarak tüm hayvanların yaşam hakkını teslim etmek zorundayız. Hayvanlara yönelik şiddetle mücadele edecek şey belki de buradaki ortak duyu. Hiçbir canlı ömrünün tamamını kapalı bir ortamda geçirmeyi hak etmiyor. Bu yüzden sokak hayvanlarının toplanarak, sürgün edilerek barınak ya da başka bir merkezde yaşamının tamamını sürdürmesi kabul edilebilir değil. Ancak hayvanların sokaktaki niteliksiz yaşam koşullarını da göz ardı edemeyiz.

Fark'a rağmen

Belki de buradaki üçüncü bir yol, sokak hayvanlarının kent içindeki yaşamını nasıl daha nitelikli hale getirebileceğimizi konuşmak olabilir. Çünkü insanların olduğu kadar, köpeklerin, kedilerin ve kuşların da payına düşüyor kent hayatı. Şehirde iyi ve sağlıklı bir yaşamı, yalnızca insanların değil, tür farklılığı tanımaksızın tüm canlıların hakkı olarak göremez miyiz? Tam da burada aslında "nasıl bir şehir istiyoruz?" sorusu gizli. Doğayı, hayvanları, göçmenleri, kadınları, LGBTİ+ları, çocukları, engellileri/sakatları, yoksulları, yaşlıları dışlayan, tektipleştiren, ayrıştıran, sistematik biçimde ölümle tehdit eden ve sömüren bir kent yaşamı mı tahayyülümüz? Yoksa fark'a rağmen birlikte yaşamın imkanlarını mı arıyoruz? Öyle büyük büyük projelere de ihtiyaç yok bunun için. Yıldırım'ın önerdiği gibi her ilçede bir hayvan hastanesinin olması, sokak hayvanlarının aşı, kısırlaştırma ve besin ihtiyaçlarına yönelik bakımlarının düzenli yapılması yeterli. Bu konuda sağlanabilecek aksiyonları -temel altyapı şartları kurulduktan sonra- yalnızca yönetimlerden de beklemeyerek, sürecin kolektif niteliğini bizler de örgütleyebiliriz. Her sokakta hayvanlar için besin ve barınma alanı yapmak bu kadar zor olmasa gerek?

Sokak hayvanlarının şehirde iyi koşullarda, şiddetten uzak ve barış içindeki yaşam hakkı, kent hakkının da bir parçasıdır.

***MSGSÜ Sosyoloji Bölümü, Doktora Programı.**

**** Yazıda referans verdiğim, Meral Candan'ın gerçekleştirdiği Mine Yıldırım röportajı, Gazete Duvar'da "Hayırsızada'dan bugüne: Hayvana şiddet cehennemin kapılarını açar" başlığıyla yayınlanmıştır.**

Göstermelik zirve: COP27

Uygulanan tüm rant projelerine karşı halk ayağa kalkıyor. Bazen yenilgi bazen de başarı ile sonuçlanan bu mücadele pratikleri önemli deneyimlerin birikmesini sağlıyor.

Sedanur Uğur

Gezegen bir yıkım sürecine gidiyor. Hem dünya yoksulları bunun farkında hem de sermaye güçleri. Elbette keskin çelişkiler ile birbirinden ayrılan bu güçlerin kullandığı tanımlar da farklılaşıyor. Bize göre ekolojik yıkım süreci yaşanırken, sermaye güçlerine göre bir iklim değişikliği gerçekleşiyor. Üretim ve tüketim süreçlerinden bağımsız, kendiliğinden ve doğal bir süreç tarifi adeta. Yaptığımız tanımlara, sorunu ortaya koyma biçimimize göre nasıl hareket edeceğimiz belirleniyor.

Sermaye güçleri açısından bakarsak ellerindeki imkanlar sayesinde gezegenin kaynaklarının zorlanma durumunu gayet iyi görebiliyorlar. Bu yüzden sınıfsal konumlarını koruyacak biçimde iklim politikaları geliştiriyorlar. Yenilenebilir enerji, sürdürülebilir kalkınma, yeşil yeni düzen gibi tanımlar yeni dönem başlıklarından bazıları. Oluşturmak istedikleri bu yeni paradigmayı desteklemek için çeşitli zirve ve anlaşmalar yapıyorlar.

Atmosferdeki sera gazını belli bir düzeyde tutmak amacıyla 197 devlet tarafından imzalanan Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (1992) ile başlayan zirveler günümüze kadar farklı anlaşmalar imzalanarak devam etti. Kyoto Protokolü(1997), Paris İklim Anlaşması(2015) ve Glasgow Anlaşması(2021) yapılan zirve ve toplantılar arasında üzerine en çok konuşulanlar oldu diyebiliriz.

Paris'te gezegenin sıcaklık artış seviyesi 1.5 derecede durdurulmalı vurgusunun öne çıkmasıyla birlikte devletler çeşitli beyan ve hedefler açıklamaya başlamıştı. Karbon nötr olmak için kimi devletler 2030 kimisi 2050 gibi hedefler belirledi. 7 yıldır farklı zaman dilimlerinde hedefler ortaya koyulmasına rağmen göstermelik uygulamalar dışında iklim krizini durduracak düzeyde hiçbir adım atılmadı diyebiliriz. Bolca green washing (yeşile boyama) yapılan bir dönem yaşadık.

Glasgow'un devamı olan COP27 zirvesi 6-18 Kasım 2022 tarihleri arasında Mısır'ın en zengin şehir olan Şarm El-Şeyhde yapıldı. Zirvenin sponsorluğunu, plastik kirliliği ve tatlı su kullanımında ilk sıralarda yer alan Coca-Cola'nın yapacağının açıklanması üzerine gelen tepkiler sonucu sponsorluk iptal edildi. İklim aktivistlerinin büyük bir kısmı, Mısır devletini bir diktatörlük olarak tanımlayarak zirveye katılmama çağrısında bulundu.

194 ülkenin temsilcisinin katıldığı toplantıda yoksul ülkeler adına katılanlar ileri adımlar beklerken, gelişmiş ülkelerin direnci kırılamadı. Yıkımın esas sorumlusu Kuzey küreselde bulunan ülkeler, etkilere en çok maruz kalanlar ise Güney küresel ülkeleri. Bu yüzden Güney ülkeleri bir çeşit iklim adaleti talep ediyor. Bu talep iklim hareketinin tamamı tarafından benimseniyor diyebiliriz. Elbette adaletin nasıl sağlanacağına dair tek bir formül yok. Liberal, anarşist, eko-sosyalist veya Marksist yorumlara rastlamak mümkün.

Şarm El-Şeyhde yapılan toplantıdan birkaç not aktarmak faydalı olabilir. İklim adaletini sağlamak için krizden etkilenen gelişmekte olan ülkelere hasar fonu oluşturulması kararı alındı. Hangi ülke hasar fonuna ne kadar katkıda bulunacağını Dubai'de yapılacak olan COP28'de belirtecek.

Yoksullara kırıntı müjdesi

Pakistan'da haziran ayından günümüze kadar süren sel felaketleri ve Afrika'da derinleşen gıda krizi binlerce can kaybı ile sonuçlandıktan sonra egemenler yoksullara sadaka teklif ediyor. Dünya yoksulları, orman/su ekosistemleri, hayvan ve bitki türleri büyük bir kırım süreci yaşarken ne zaman verileceği ve miktarı dahi belli olmayan bir fon. Peki küresel durum bu haldeyken Türkiye nasıl bir pozisyon izliyor?

Paris İklim Anlaşmasını geçen yıl imzalayan Türkiye sıcaklık artış seviyesi 1.5 derecede durdurulmalı hedefine ulaşmak için bu yıl 2030 için yaklaşık 500 milyon ton emisyon azaltımı yapacaklarını açıkladı.

Bu hedefi değerlendiren bilim insanları bunun imkansız olacağını söyledi.

Bu hedefe ulaşmak için COP26'da ülkeler yeni kömür projelerinin tamamen durdurulması ve 2040'a kadar var olan kömür sahalarının kapatılması gerektiği konusunda uzlaştı. Türkiye'de ise hali hazırda faaliyette bulunanlara ek olarak 19 adet kömür ve linyit yakıtlı termik santral planı var.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum 20 Mart'ta "İklim Kanunu" hazırlıklarının büyük kısmını tamamladığını belirtti.

Hala yayınlanmayan İklim Kanunu üzerine "Ülkemizi 2053 net sıfır emisyon hedefi ve Yeşil Kalkınma yolunda, dünyada model bir ülke yapacak" şekilde göstermelik açıklamalar yaptı.

Bu açıklamaların yapıldığı sıralarda Ankara'da rant yolu, Akbelen'de kömür satralinde genişleme, yıkılan Buca cezaevi alanını tekrar rant alanı vd. yapılacağını öğreniyoruz.

Uygulanan tüm rant projelerine karşı halk ayağa kalkıyor. Bazen yenilgi bazen de başarı ile sonuçlanan bu mücadele pratikleri önemli deneyimlerin birikmesini sağlıyor. Ekoloji siyaseti, bu karşı koyuşlar ve siyasallaşma ile güç kazanıyor.

Ülke çapında eşitlikçi, özgürlükçü, ekolojik bir yaşamı hayata geçirmek için henüz çok gerideyiz elbette.

Ancak önümüzdeki dönem ekoloji siyasetinde imkanların ortaya çıktığını da gösteriyor.

PARTİ'DEN

Çocukların hakları var!

TÖP Çocuk Hakları Meclisi, milyonlarca çocuğun çeşitli biçimlerde hak ihlaline, istismara, ihmale maruz bırakıldığı ülkemizde 20 Kasım Çocuk Hakları Günü'nde "çocuklar için bir öğün ücretsiz, sağlıklı okul yemeği, çocuğa duyarlı bütçe ve çocuk emeğinin sömürüsüne son" talepleriyle sokaktaydı! Çocukların istismara maruz bırakılmadığı, okula aç gitmediği, çalışmak zorunda kalmadığı bir ülkeyi kuracağız!

Bir çıkış var: Demokratik Cumhuriyet

İşçi sınıfı başta olmak üzere, halk güçlerinin çıkarları ve katılımı etrafında örgütlenecek bir iktidarın olasılığı, imkânları, esasları, özneleri ve programını tartışacağımız sempozyuma; halkçı bir seçeneğin inşasına katkı sunmak isteyen tüm dostları bekliyoruz.
7 Ocak Cumartesi --> İstanbul- Şişli

Partimizin bayrağı İstanbul Kartal'da da yükseliyor!

Kartal İlçe Örgütümüzün açılışını yoldaşlarımız ve dostlarımızın yoğun katılımıyla gerçekleştirdik.
Partimizin bayrağı; işçi sınıfının, kadınların, gençlerin, halkların ve inançların, doğasına sahip çıkanların, LGBTİ+ların olduğu her yerde dalgalanacak!

Şimdi Emek ve Özgürlük zamanı!

Halkçı bir seçeneğin inşasının zemini olan ittifakımızla İstanbul, İzmir ve Adana'da halk buluşmaları gerçekleştirdik.
Bizler masa başı ittifakı değil işçi sınıfının, halkların, kadınların mücadelesinin ittifakıyız! Herkesi bu ittifakta omuz omuza olmaya çağırıyoruz.

toplumsal özgürlük

Sahibi ve Sorumlu Yazıişleri Müdürü: Savaş Çiçek
Adres: İstiklal Cad. Balo Sok. Tokatlıyan Han No: 21 Beyoğlu
Baskı: İhlas Gazetecilik A.Ş. Merkez Mah. 29 Ekim Cad. İhlas Plaza No: 11A/41 Yenibosna/Bahçelievler, İstanbul Tel: 0212 454 30 00